

Novi zakoni za utrditev in obrambo ljudskih pravic

Ko so jugoslovanski narodi stopili v borbo proti uničevalni sili okupatorja, je bila vojska predaprilske Jugoslavije razbita in nekdanja protiljudska jugoslovanska državna tvorba vsa v razvalinah. Naši narodi so tedaj napravili temeljito črto čez vso žalostno preteklost. Šli so v boj, goloroki, šli so v boj pod zastavo, na kateri so bila zapisana gesla enakopravnosti, bratstva in enotnosti naših narodov; šli so v boj, da se nikoli ne povrne več prejšnje staro, gnilo življenje. V skupni borbi in v skupno preliti krvi so bile zbrisane razprtije, ki jih je izdajalska klika netila med njimi, da bi jih lažje držala v svoji oblasti; bila so izbrisana tudi verska, narodna politična in druga nasprotja. Ti novi ideali, ta nova, v krvi oživitvena gesla so jim dala moč, da so privedli boj do zmagovitega konca, da so strli vse napade okupatorja in zahrbtno izdajo protiljudske klike. Ta načela so tudi vzdana v osnovo nove države — demokratične federativne Jugoslavije.

Po zmagovito končani vojni so pristopile ljudske množice Jugoslavije k urejanju in utrjevanju naše nove države Jugoslavije, ki je dobila svoje temelje v dobi vstaje proti okupatorju. Zakoni, ki jih v teh tednih sprejema Začasna narodna skupščina, uzakonjujejo s krvjo priborjene pridobitve narodov Jugoslavije. Vsi ti zakoni so uspeh osvobodilne borbe ljudskih množic. Zato jim mora biti v njih dana možnost, da pride njihova volja do izraza v naši novi državi, v naši novi ustavi, zaradi tega pa tudi v Ustavodajni skupščini.

Ustavodajna skupščina bo v skladu s sklepi II. zasedanja AVNOJ-a v Jajcu, v skladu s pravico narodov do samoodločbe, ki je potrjena v vseh mednarodnih sklepih zaveznikov od Atlantske listine do krimske konference, končno in definitivno odločala o osnovnih vprašanih oblike države in njene ureditve. Nobena dvoma ni, kako se bo ljudstvo preko svojih svobodno izbranih predstavnikov v Konstituenti odločilo. Oni so se odločili že prve dni osvobodilnega boja, oni so že odločili, da stare, gnile protiljudske Jugoslavije ne sme biti nikoli več nazaj, odločili so, da svojih pridobitev, predvsem pa svoje osnovne pridobitve: bratstva, enotnosti in enakopravnosti ne dajo nikomur iz rok.

Frazerji demokracije, kot so Milan Grol in njegova skupina, za njimi pa vsa reakcija, vpijejo, da so pristasi federacije, da jim gre le za to, da ne bi zakoni, ki jih sprejema Začasna narodna skupščina, omejevali svobode odločanja Ustavodajne skupščine. Zato tako gonja proti nove sprejetim zakonom, proti ljudski oblasti, zato je odstopil Grol in so poslanci manjšine glasovali proti zakonom.

Reakcija, fašistične klike, jugoslovanski emigranti in narodni izdajalci se jasno zavedajo, kaj pomenijo taki zakoni. Protiljudska reakcija — tista reakcija, ki je našim narodom v borbi zabadala nož v hrbet doma in s pomočjo tuje reakcije metala polena pod noge povsod po svetu — ta reakcija skuša še danes na osnovi prozornih zavijanj in naslanjajoč se na poražene klike, ki jim ni mar ljudska volja, onemogočiti našim narodom, da bi njihova volja prišla do popolnega izraza v Ustavodajni skupščini in s tem tudi pri odločanju v vsem svojem življenju. Toda nihče nima pravice, niti ne bo mogel nikoli uspeti, da bi, sklicujoč se na lažna demokratična gesla, iztrgal našim narodom tisto, kar so pridobili z ogromnimi prostovoljnimi žrtvami v narodno-osvobodilni borbi.

Zakoni, ki jih te dni sprejema Začasna narodna skupščina, urejujejo nove odnose, ki so jih ljudske množice Jugoslavije ustvarile v tej

borbi in omogočajo vsem narodom Jugoslavije, da si zgrade svojo novo državo po svoji zamisli in svoji volji ter zavarujejo priborjeno demokracijo, svobodo ter bratstvo in enakopravnost vseh naših narodov. Vsi ti zakoni, zgrajeni na naših zgodovinskih izkušnjah, branijo demokracijo pred fašizmom in čistimi profašističnimi klikami, ki bi zopet rade iztrgale našim ljudskim množicam v borbi priborjene demokratične pravice ter uničile enakopravnost in samoodločbo naših narodov. Oni so dosledno demokratični in ljudski ne samo v besedi, temveč dajejo ljudskim množicam jamstvo za ohranitev in daljnje razvijanje demokratičnih pridobitev in so močno orožje v rokah ljudstva za obrambo demokratičnih pravic.

Da pa bo ljudstvo svoje orožje — demokratične zakone — uspešno uporabljalo, ga mora najprej spoznati. Zato je nujen zaključek, da morajo organizacije Ljudske fronte in vsak zaveden posameznik te zakone temeljito proučiti in prenesti v množice, da bodo postali njihova resnična last. Strogo izvajanje zakonov je mogoče le na tej podlagi in oni bodo uspešni le, če bo vse ljudstvo vršilo kontrolo nad njihovim izpolnjevanjem, če se bo samo ravnalo po njih in onemogočilo delo vsem tistim, ki bi se jim hoteli izogniti.

To velja danes predvsem pri izvajanju zakona o volilnih imenikih. Ta zakon prav kakor vsi ostali, ki jih je sprejela Začasna narodna skupščina, je rezultat naše borbe in omogoča ljudstvu, da se bo njegova volja neovirano izražala v našem javnem in vsem bodočem življenju naše države. Ta zakon je garancija ljudstvu, da se nikoli več ne bo povrnilo ono staro, kar ga je tlačilo in izmagovalo v preteklosti, je njegovo sredstvo v borbi proti ostankom fašizma in reakcije, je uzakonjena pravica, ki si jo je naše ljudstvo v borbi priborilo.

Ne more biti dvoma, da je torej edino uspešen način obrambe demokratičnih svobod, da se ljudstvo samo, one široke množice, ki so se osvobodilnega boja udeležile in ga ves čas podpirale, ki so si te demokratične pravice priborile, kot en moč postavijo za njihovo ohranitev. Samo te množice bodo lahko razvile potrebno mero opreznosti in budnosti, da bodo odstranjeni od sodločanja v oblasti vsi tisti, ki tega niso zaslužili.

Samozvancem, vrinjencem, političnim špekulantom in narodnim izdajalcem mora postati jasno, da ljudska demokracija ni lestevica, po kateri bi se poskušali zopet povzpeti na hrbet ljudstvu in mu odvzeti zvižajo ali s silo njegove svobode. Ona je, nasprotno, najmočnejše orožje v rokah ljudstva, ki si bo z njim znalo zavarovati in še razširiti pridobitve, pa tudi izločiti vsakogar, ki bi se postavil na pot ureditvi boljšega življenja ljudskih množic.

S konference pri predsedniku Narodne vlade Slovenije, tov. B. Kidriču, ki so se je udeležili zastopniki kmetov iz vse Slovenije

Resolucija o naših teritorialnih pravicah sprejeta na XI. seji Začasne narodne skupščine

Začasna narodna skupščina demokratične federativne Jugoslavije naroča vladi, da na predstoječi konferenci ministrov za zunanje zadeve v Londonu, izražajoč enotno željo vseh jugoslovanskih narodov, vloži ves svoj trud, da bo Jugoslaviji priznana pravica do onih dežel, ki so bile z mirovnimi pogodbami po pretekli svetovni vojni v nasprotju z

načelom samoodločbe naroda, priključene Italiji, pa so sestavni deli jugoslovanske celote v narodnostnem, zemljepisnem in gospodarskem pogledu. To so Slovensko Primorje, Beneška Slovenija, Trst, Istra, Reka, Zader in otoki Lastovo in Pelagruž. Po velikih vojnih naporih in ogromnih žrtvah, s katerimi je Jugoslavija toliko doprinesla k zmagi Združenih narodov, po pravici pričakuje, da bo

našla polno razumevanje pri svojih velikih zaveznikih. — V imenu poslanskega kluba Ljudske fronte: Dr. Hinko Križman, Sreten Žujović, Jaša Prodanović, Marko Vujčić, Dragoljub Jovanović, Nedeljko Divac, dr. Toma Jančičević, Josip Rus, Bane Andrejev, Zlatan Sremec, Sinisa Stanković, Djuro Pučar, Milan Grbić. V imenu poslanskega kluba demokratske stranke: Milan Grol.

Poslednja seja tretjega zasedanja Začasne narodne skupščine

26. t. m. dopoldne je bil zaključni 11. redni sestanek tretjega zasedanja začasne narodne skupščine. Na dnevnem redu sestanka je bilo pretresanje poročila zakonodajnega odbora o predlogu zakona o ureditvi narodnih sodišč. Poročilo je prečital govornik večine zakonodajnega odbora

Dr. Miloš Zanko

ki je potem v daljšem govoru med drugim rekel:

Zakon o sodiščih je glavni zakon v vrsti zakonov, s katerimi se izpolnjuje naše narodno pravosodje ter vzpostavlja red in zakonitost v naši deželi. V tem je pomen tega zakona. Tovariši Kardelj je poudaril, da moramo ločiti staro državo in novo državo Jugoslavijo. Staro državo je imela v rokah majhna peščica narodnih sovražnikov in zato ni služila stara država interesom ljudstva. Isto je veljalo tudi za sodišča. Sodnike je postavljala v stari Jugoslaviji izvršna oblast. Če dodamo temu še to, da so sodniki sodili po zakonih, ki jih je izdajalo nenarodno predstavništvo, ako upoštevamo poleg tega, da sodniki niso preiskovali zakonitosti raznih predpisov, ki jih je izdajala vsemočna izvršna oblast, potem je jasno, da tudi sodniki pri vseh svojih najboljših subjektivnih namerah, niso mogli biti osebe, ki bi sodile v interesu ljudstva, sodišča pa niso mogla biti aparat v rokah ljudstva, temveč aparat v rokah vsemočne protinarodne izvršne oblasti. Nova država, kakor je bilo to že mnogokrat poudarjeno, je orožje v rokah ogromne večine ljudskih množic in takšna morajo biti tudi naša sodišča, katerim polagamo temelje danes s temi zakonskimi predpisi, ki so zasnovani na načelih, zgrajenih v narodno osvobodilni borbi. Sodišča postajajo nosilci reda in zakonitosti, postajajo opora ljudstva v obrambi narodnih pridobitev in širokih ljudskih množic. Po tem zakonu so sodišča lahko takšna, ker so zasnovana na načelih, ki onemogočajo ločitev sodišč od ljudstva, od ljudskega pojmovanja in ljudske kontrole. Nato je govornik Dr. Zanko pojasnil razloge za imenovanje laikov za prisodnike odnošeno sodnike v naših narodnih sodiščih. Ta zakon — je dejal — ne izključuje inteligenco in se ne obrača od nje, ker v zakonu ni rečeno, da so pravniki izključeni. Nasprotno, oni se ne izključujejo. To samo pomeni, da bomo s takšnimi sodišči in s postavljanjem takšnih sodnikov dosegli nekaj pomembnega, zakon namreč preganja vsakogar, pa tudi inteligenco, da razmišlja o svojih dolžnostih do ljudstva in o njegovem življenju, ker je naravno, da sovravniki ljudstva, kljub vsoj svoji strokovni pripravljenosti, ne morejo biti sodniki ljudstva. Ta zakon ne izključuje inteligence, temveč je samo pogoj in pobuda za razvoj zdrave inteligence, ki bo vedno bližja ljudstvu, pobuda, da stavi pridobitve svojega znanja v službo ljudstvu in ne v službo neke klike, to

je potrebno tudi za razvoj znanosti, ki jo ljudstvo ceni. Nato je Dr. Zanko prešel na razlaganje glavnih nalog sodišč in je citiral člen 2. zakona, ki se glasi: Glavne naloge sodišč v izvrševanju pravosodja so: 1. Zaščita demokratičnih pridobitev narodno osvobodilne borbe, zaščita pravic in z zakonom zaščitene interesov ustanov, podjetij in organizacij javnega in privatnega značaja, kakor tudi zaščita osebnih in lastninskih pravic in z zakonom zaščitene interesov državljanov Jugoslavije. 2. Zagotovitev točnega izpolnjevanja zakona, kakor tudi predpisov z zakonsko veljavo od strani vseh ustanov, podjetij, organizacij, uslužbenecv in državljanov Jugoslavije. 3. Vzgojanje državljanov v duhu vdanosti domovini, pravilno izpolnjevanje zakona in pošteno izvrševanje državljanskih pravic in dolžnosti.

Govornik manjšine zakonodajnega odbora poslanec

Ilija Stojanović

je prečital poročilo, v katerem so bili navedeni glavni razlogi za drugačno mišljenje manjšine. Za neskladanje z odredbo, da je lahko stalni sodnik tudi oseba brez strokovne pravne izobrazbe, za pomanjkljivost roka za vlaganje nadzorne pritožbe in predpis člena 44. zakona, po katerem lahko vrhovno sodišče samo zahteva in opravi gotove državljanske in kazenske predmete vsakega sodišča v deželi. Prvi govornik v mačelni debati je bil

Frane Frol

ki je imel naslednji govor:

Tovariši, gospodje narodni poslanci! Ena izmed bistvenih osnovnih pridobitev narodno osvobodilne borbe naših narodov je narodna oblast. Ljudstvo se ni moglo boriti proti okupatorju in njegovim pomagačem, naslanjajoč se na staro oblast sploh, tako pa tudi ne na sodno oblast posebej. Sodišča niso bila v stari Jugoslaviji niti narodna, niti demokratična ustanova. Organizacijske oblike sodstva, kakor tudi sam sodni aparat, sta bila povsem tuja ljudstvu. O kakšni vzgojni funkciji sodstva in o udeležbi ljudi iz ljudstva v organizaciji in izvrševanju sodstva ni moglo biti govora. Politični kurz državne politike se je odražal v sodstvu, tako, da so sodišča postopoma postala orodje v rokah vladodržcev. Naj omenim samo zloglasno sodišče za zaščito države, v katerem so delali sodniki rednih sodišč in to najvišjih sodišč direktno po navodilih vsemočne izvršne oblasti in izvajali tisto, kar jim je bilo ukazano, prejemajoč poleg tega še posebni dodatke za ta posel. Vsemočni centralistični minister pravosodja je s posebno prirejenim sistemom postavljanja in napredovanja napravil sodnike tako odvisne, da stvarno niso bili sodniki, temveč poslušni pravosodni uradniki. V narodno osvobodilni borbi so stara sodišča izgubila, ljudstvo jih je skupno s sodnim kadrom odstranilo, kakor vse ostale institucije starega reda. Toda ljudstvo ni ostalo pri tem. Obenem z uničenjem starega, je ljudstvo gradilo novo. Med narodno osvobodilno borbo so se ustvarjale skladne ustanove prave ljudske in resnične demokratične oblasti. Narodno osvobodilno gibanje je v tem pogledu ustvarilo nekaj novega in bistveno različnega od tistega starega v Jugoslaviji. Razvoj novega narodnega sodstva je ozko povezan z razvojem narodno osvobodilne borbe in gibanja in narodno sodstvo je v svojem razvoju prešlo vse faze borbe. V prvih dneh borbe je ljudstvo samo izvolilo sodnike, ki so takoj priskovali in sodili. Nadaljnji razvoj je nastopil z nastankom narodno osvobodilnih odborov, a še posebno s preraščanjem narodno osvobodilnih odborov, kot političnih organizacij, in organe narodne oblasti. V prvem času se na znotraj samih narodno osvobodilnih odborov ni ločila posebna izvršna in sodna funkcija, temveč so eno in drugo vršili samo narodno osvobodilni odbori. Z osvoboditvijo vedno širših in večjih področij naše dežele, pa so polagoma rasle tudi potrebe zaledja in sodna funkcija se je pričela oddvajati od izvršne tako, da imamo danes posebno

organe, ki vrše sodno funkcijo. Tako so bili med borbo postavljeni novi temelji sodstva, brez zveze s sodstvom stare Jugoslavije, temelji, ki se odražajo v pojmovanju, da je sodstvo samo ena funkcija enotne narodne oblasti in da mora biti kot tako, povezano z ljudstvom, iz katerega edino in izključno črpa moč svoje delavnosti. Ta načela, na katerih je bilo med borbo organizirano narodno sodstvo, so dobila prvičkrat za vso deželo svojo pismeno obliko v navodilih Nacionalnega komiteta osvoboditve Jugoslavije z dne 19. maja 1944. leta. Iz teh navodil izhaja, da morajo biti sodišča narodna, voljena in neodvisna in s tem so bila stvarno oblikovana načela novega sodstva, ki so bila že izražena med borbo kot pridobitev te borbe. Danes, ko je borba s fašistično agresijo končana in ko moramo pričeti z izgradnjo in obnovo dežele, nastaja potreba, da se čimprej uzakonijo organizacijska načela novega narodnega sodstva. Če zgodovinsko gledamo na nastanek in razvoj sodstva, pridemo do zaključka, da mora novi zakon o ureditvi sodišč vsebovati osnovna načela, ki jih je izražala borba, torej načela, ki jih izražajo pridobitve borbe z ozirom na sodstvo. Kakor so te pridobitve naših narodov za vse jugoslovanske narode enotne, tako morajo biti tudi organizacijske oblike našega novega sodstva kot pridobitve borbe vseh jugoslovanskih narodov enotne.

Glavna načela, na katerih je osnovan predloženi načrt zakona o ureditvi sodišč, so:

1. Sodišča so narodna. Da bi se doseglo, da bi bila sodišča narodna, je treba omogočiti ljudstvu, da sodeluje pri sojenju in da sodeluje pri volitvah sodnikov. Prav tako je potrebno predvideti odgovornost sodnikov ljudstvu in s tem v zvezi njihovo izmenjavo s strani ljudstva. Vsi ti pogoji so predvideni v predlogu zakona o ureditvi sodišč. V pogledu volitev sodnikov ni nikako omejitve. Vsak državljan, ki ima volilno pravico, lahko voli in je lahko izvoljen za sodnika. S tem je omogočeno, da izroča ljudstvo sodno funkcijo tistim, katerim najbolj zaupa. Od tod izvira neposredno in neomejeno sodelovanje ljudstva pri sojenju. Razen tega, kadar se vrši sojenje v prvi stopnji, sodelujejo tudi prisodniki, ki se od časa do časa, toda z istimi pravicami kot ostali sodniki, kličejo na sodišče vsvrho udeležbe pri sojenju vseh vrst, tako kazenskem in civilnem. Na ta način je povečano sodelovanje ljudstva pri sojenju tako, da poleg sodnikov — stanih članov sodišča, sodelujejo pri sojenju tudi osebe iz ljudstva. V zvezi s tem se pojavlja vprašanje strokovne izobrazbe sodnikov. Naša narodna predstavništva bodo vsesokor stremela za tem, da bodo sodniki — stalni člani sodišča strokovnjaki, toda to se nikakor ne more postaviti kot načelo, ker bi bila s tem omejena pravica ljudstva, da sodeluje v izvrševanju sodne funkcije, postavljena bi bila meja in samo gotovo število ljudi bi sodelovalo v tem izvrševanju. To pa bi bilo nasprotno demokratičnim pridobitvam naše borbe. Poleg tega pa se je med borbo pokazalo, da so sodno funkcijo z zavidanjem vrednim uspehom izvrševali ljudje iz ljudstva, ki niso imeli strokovne izobrazbe, v bodočnosti pa bo to še lažje, ker bodo sodniki — nestrokovnjaki imeli možnost, da si pridobijo strokovno znanje s pomočjo tečajev in strokovnih predavanj. Ugovori manjšine skupščine, da novi sodniki zaradi pomanjkanja strokovnega znanja ne bodo mogli pravilno vršiti sodne funkcije, so popolnoma neupravičeni. Tako pojmovanje ima tudi tokrat svoj temelj v nezaupanju do osnovnih ljudskih slojev. Smatramo, da ne bo nihče bolje ocenil dela sodnikov kot samo ljudstvo, da bo ocena ljudstva mnogo bolj pravična in točna, kot vsaka ocena pristojnega starihinec. Mi imamo zaupanje v široke ljudske sloje in ne dvomimo, da bodo na podlagi izkušnje izvolili vsaj takšne sodnike, ki bodo najboljše odgovarjali nalogam, ki se postavljajo pred sodišča, ki bodo črvali pridobitve borbe, obenem ščitili pravico državljanov, zagotavljali točno izpolnjevanje zakonov, vzgojno vplivali na državnice, da imamo danes posebno

Nadaljevanje na 2. strani

Poslednja seja tretjega zasedanja Začasne narodne skupščine

Ljane v duhu vdanosti domovini, v duhu točnega izpolnjevanja zakonov in v duhu poštenega izvrševanja državljske dolžnosti. Prav tako neosnovani so ugovori, da se naši sodniki ne bodo znašli v reševanju kompliciranih civilnih slučajev. Če bi se povrnili k stari kompliciranim predpisom, ki so izražali vse protislovje preteklosti, potem bi bilo mogoče to stališče nekako opravičiti, ker je to protislovje in ta kompliciranost namenoma služila interesom manjšine, ki so jih ti predpisi zadevali.

Toda danes, ko so sprejeti zakoni, ki so širokim ljudskim slojem popolnoma dostopni, tako po svojih idejah kot po stili, so ti ugovori neosnovani. Če hočemo doseči ljudsko pravico, in to je edina resnična pravica, potem jo bomo najbolj gotovo dobili od pravičnega človeka, ki razume težnje ljudstva in pri tem ni važan, ali je strokovnjak, ali ne. Pri izrekanju pravice je bistveno, da se izreče tisto, kar smatra ljudstvo za pravično. Nismo proti temu, da so sodniki strokovnjaki! Nasprotno! Toda mi ne moremo z ozirom na osnovna načela našega sodstva, da je narodno, voljeno in neodvisno, postavljati omejitve v pogledu volilnosti sodnikov, ker osnovna kvaliteta za sodnika ni strokovnost, temveč objektivnost, pravičnost, razumevanje ljudskih interesov. Mi smo za to, da pridejo na mesta sodnikov ljudje, — strokovnjaki, toda oni morajo imeti predvsem osnovne kvalitete za sodnika. Da bi se pri postavljanju sodnikov težilo za tem, da pridejo na takšna mesta vendar strokovnjaki, si dovoljujemo predložiti dopolnilni člen 17, kateremu se dodaja nov odstavek, ki se glasi: Pri postavljanju kandidatov za sodnike in prisodnike se bo težilo za tem, da se po možnosti zadovolji potrebam sodišča s sodniki, ki imajo strokovno izobrazbo, toda ti sodniki morajo biti osebe, ki odgovarjajo izvrševanju nalog člena 2. tega zakona.

2. Sodišča so voljena. Eden izmed bistvenih dokazov sodelovanja narodne oblasti je, da ljudstvo samo voli predstavnike, ki bodo oblast izvrševali. V pogledu sodstva smo Mi isto pot in v predlogu je predvideno, da voli sodnike in prisodnike ljudstvo. Z ozirom na to sodniki ne bodo več imenovani z dekretom izvršne oblasti, temveč voljeni od ljudstva. Načelo volilnosti pa ne bi bilo popolnoma izraženo, če ne bi vsebovala pravice, da isto volilno telo, ki je sodnike izvolilo, lahko te sodnike tudi zamenja, če se, ali kadar se pregreše čez svojo dolžnost. Pravica izmenjave omogoča ljudstvu pravico kontrole nad delom sodnikov in preprečuje pojav, da se sodnik ne bi čutil neodgovornega za svoje delo ljudstvu, ko je že enkrat izvoljen. Sodišča so voljena. Po predlogu zakona o ureditvi sodišč se sojenje vedno vrši v svetu treh članov s to razliko, da ako se sodi v prvi stopnji, takrat so svet sestavljeni iz enega sodnika in dveh prisodnikov, če pa se sodi v drugi stopnji, se svet sestoji iz treh sodnikov.

3. Sodišča so neodvisna. Se med borbo so bila sodišča ločena od narodno osvobodilnih odborov in so pričela soditi samostojno v kazenskih in civilnih zadevah. S tem je naglašeno, da mora biti sodna funkcija enotna oblast ločena od ostalih funkcij te oblasti. Na ta način je istočasno prišlo do izraza na-

čelo o neodvisnosti sodišč. Neodvisnost sodišč vsebuje neodvisnost v izrekanju pravice. Vsa neodvisnost je v tem, da sodnik pri reševanju konkretnih slučajev ni pod vplivom kakršne koli druge oblasti ali kakršnim koli drugim vplivom. Toda vendar se odvisnost sodišč ne more razumeti kot oddvajanje sodne funkcije kot posebne oblasti, ker kakor sem že prej poudaril, je narodna oblast enotna in nedeljiva in vedno pridržana ljudstvu, z ozirom na to pa je tudi sodna funkcija vedno vezana na izvor obče oblasti, na ljudstvo. Kakor sem že poudaril, niso osnovna načela, na katerih je osnovan naš zakon o ureditvi sodišč, nič drugega, kot oblikovanje tistih načel, ki jih je ljudstvo izvajalo med borbo kot svojo pridobitev. Na teh neodvisnih načelih stvarne demokracije so ustanovljivi tudi naša nova narodna sodišča. Na ta način se ustvarja resnično demokratično sodstvo iz ljudstva in za ljudstvo, ki bo odločalo ne samo v reševanju spornih odnosov, temveč bo imelo tudi eno izmed glavnih nalog — zaščiti pridobitve narodno osvobodilne borbe. Vselej te osnovne naloge — zagotavljanje državljanom, da pridejo do svojih pravic in vplivati vzgojno na državljanje, je postalo naše sodstvo pravo narodno sodstvo. Novo sodstvo bo tudi našim delavcem in kmetom, širokim ljudskim slojem omogočilo, da predstavlja ljudstvo tudi v izvrševanju sodne funkcije, ne pa kot dosedaj, ko je bilo izvrševanje te funkcije privilegij neznatne manjšine. (Odobrovanje.)

Za ministrom za provosodje Franjo Frolom je dobil besedo narodni poslanec Jože Rus. Na izražene ugovore manjšine je odgovoril

Miloš Minić

ki je poudaril, da v kolikor so formalistični, toliko so tudi odveč in škodljivi ter v nasprotju z načeli, ki jih je izrazilo ljudstvo v svoji borbi med osvobodilno vojno. Svoj govor je poslanec Minić zaključil z besedami: Kljub takšnemu stališču manjšine bo narodno predstavništvo skupno z vsemi našimi narodi še nadalje odločno korakalo po poti, po kateri smo šli doslej, po poti, ki je bila določena v narodno-osvobodilni borbi, po poti nadaljnega utrjevanja, izgradnje in izpolnjevanja naše resnične ljudske demokracije, k popolni ustvaritvi velikih demokratičnih ciljev, ki so postavljeni v programu Ljudske fronte. Niti stališče manjšine niti kaj drugega ne bo moglo odvrniti naših narodov s te poti (ploskanje).

Nato je dobil besedo narodni poslanec

Vladimir Tuković

ki je osvežil spomin na solunski proces in na Dragotina Dimitrijevića-Apisa, ki je bil žrtev protiljudske konjunktive Nikole Pašića in Aleksandra Karadževića. Ta proces je povzročil v vojski razdor. Posledice tega razdora pa so se izrazile tudi aprila 1941. leta v sramotni kapitulaciji. Ponavljajoč se izražene argumente manjšine, je narodni poslanec Tripko Zugić odgovoril govornikom večine.

Nato je dobil besedo podpredsednik vlade

Edvard Kardelj

ki je rekel v svojem govoru: Tovariši narodni poslanci! Z zakonom o sodiščih zaključuje naša narodna skupščina pomembno tvorbo tega zasedanja. Z vrsto zakonov, ki smo jih sprejeli, smo stvarno utrdili temelje našega gibanja in resnične ljudske demokracije. V kratkem času trajanja tega skupščinskega zasedanja smo sprejeli zakon o volilnih imenikih, ki je uredil osnove našega volilnega sistema. Vsa naša oblast je grajena na sistemu narodnih organov. Z ozirom na to je lahko spoznati, kako važno je dejstvo, da se z zakonom o volilnih imenikih urede prav temelji tega volilnega sistema. Z zakonom o ustavotvorni skupščini smo omogočili našim narodom, da prične s končnim urejanjem naše države, da v čim krajšem času dokončno odločijo o obliki, ki jo bo naša državna skupnost imela v bodočnosti.

Z zakonom o ustavotvorni skupščini je še enkrat po štirih letih vojne, ko so naši narodi s orožjem v rokah pokazali svojo voljo, omogočeno, da ljudstvo na demokratični način s kroglicami suvereno izrazi svojo voljo, da izrazi, kakšno je njegovo pojmovanje nalog, ki danes stoje pred njim.

Z zakonom o volitvah v ustavotvorno skupščino smo določili nujno potrebne demokratične oblike, brez katerih si ni mogoče misliti, da bi bili predstavniki organi narodne oblasti resnično demokratični, resnično izvoljeni, resnično sestavljeni iz svobodnih predstavnikov ljudstva.

Z zakonom o agrarni reformi smo ponovno zapisali in v glavnem dokončno uresničili načelo, da pripada zemlja tistemu, ki jo obdeluje. S tem smo spopolnili naš demokratični red z novo obliko, ki mora biti in je sestavni del resnične ljudske demokracije.

Za zakonom o državljanstvu smo postavili vprašanje državljanstva bolj demokratično kot je bilo v starem jugoslovanskem zakonu o državljanstvu in dali smo večjo zaščito državljanom Jugoslavije v deželi in izven nje.

Z zakonom o tisku in o združevanjih smo položili temelje za razvoj nadaljnega svobodnega družbenega in političnega življenja v naši deželi. Z zakonom o ureditvi vojskih sodišč smo prešli od načina sojenja, ki je običajen v vojnih ča-

sih, na redno sodstvo in s tem smo ustvarili pogoje za prehod v novo fazo razvoja naše države in našega pravnega reda. Z zakonom o kazenskih dejanjih proti narodu in državi smo odstranili možnost neenakosti, pretiravanja in celo pojav samovolje v borbi proti sovražni- kom narodu in državi. Z zakonom o sodiščih smo postavili naše sodstvo na demokratično osnovo, izročili smo sodstvo v roke in pod kontrolo ljudstva, tako da bo naše sodstvo eden od najtrdnjših temeljev demokratičnega reda v Jugoslaviji. Mislim, da smo s vsemi temi zakoni opravili ogromno delo, ki bo dajalo v celih etapi, lahko rečem epohi petat novi Jugoslaviji, njeni demokraciji, njenemu izgrajevanju.

O delučasne narodne skupščine

Kaj je značilno za deločasne narodne skupščine in zakone, ki jih je izdala? Mislim, da je za deločasne skupščine in njene zakone predvsem značilno njihovo demokratično bistvo in oblika. Bistvo naše demokracije, ki se je začela izgrajevati med narodno-osvobodilno vojno in v borbi proti okupatorju in njegovim pomagačem, izdajalcem in vsem protiljudskim silam, je v tem, da ni samo formalno in ne nosi samo zunanjih znakov, temveč da je stvarno, z globoko socialno vsebino. Naša nova demokracija ni bila doslej zapisana v mnogih pisanih zakonih, toda kljub temu je globoko narodna, bolj kot v drugih deželah, ki se imenujejo demokratične. Ko dajemo tej ljudski demokraciji z našimi zakoni močnejši izraz, ji dajemo močnejšo formalno stran. Glavno v vsaki resnični demokraciji je to, da prinašajo demokratični sistem zavestno osnovne ljudske množice, da pride lahko volja teh osnovnih množic vedno brez kakršne koli omejitve do izraza. Da bi bilo mogoče to uresničiti, je potrebno, da ima demokracija tudi moč, da pride njena volja, da pride volja ljudstva lahko do izraza. V preteklosti naše države je vladala lažna demokracija. Lažna je demokracija tudi v mnogih drugih deželah, tam, kjer sicer obstoja volilni sistem s kroglicami ali s čim podobnim, če obstoja poleg tega armada orožnikov, policajev, protiljudskih

upravnih uradnikov, ki so od teh kroglic od ljudstva, ki voli, popolnoma neodvisni. Lažna je demokracija, v kateri odloča korupcija, vplivi raznih finančnih in drugih protiljudskih klik v vrhovih strank, v političnih vrhovih, tam, kjer odloča denar o tem, kako bodo volili posamezni poslanci, kako bodo posamezni predsedniki, tajniki in stranke sestavljali programe svojim parlamentarnim krogom itd. To ni nikakršna demokracija, če je kmet ali delavec vsaka štiri leta poklican, da vrže v zaboječek kroglico, potem pa ga nihče več ne vpraša, kaj hoče, kaj želi, ali je zadovoljen s tem, kako se izvršuje tisto, na kar je on mislil, ko je volil? (Ploskanje.)

Mislim, da prava demokracija ne pričenja s pisanimi zakoni, temveč z njimi prejenja. Prava demokracija pričenja z nečim drugim, s tem, da ustvarja realno silo, ki bo zagotovila, da se bo vsak demokratični, napisan zakon lahko tudi izvajal. (Ploskanje.) Tako so naši narodi začeli. Oni so začeli s tem, da so razušili stari korumpirani protidemokratični, protiljudski državni aparat. Oni niso rušili v začetku tega aparata morda po načrtu. Takrat, ko po naših vaseh na osvobojenem ozemlju ljudske množice niso obnavljale starih občin, temveč so ustvarile kot organe svoje oblasti narodno-osvobodilne odbore, takrat se morda naše ljudstvo ni vedno zavedalo zgodovinske veličine te izpremembe. Naše množice so težile za tem, da enostavno ustvarijo take organe oblasti, ki jim bodo zavarovali zmago nad sovražnikom. Naše množice so vedele, da stari državni aparat ne more omogočiti te zmage, vedele so, da more biti stari aparat samo ovira tej zmagi, da more biti ovira zgraditvi ljudske demokracije. Zaradi tega ni nihče niti pomišljal na to, da bi vzpostavili stare občine, ukrajne glavjarje, orožniške postaje itd. Zato so enotno v vsej deželi, Jugoslaviji, naše ljudske množice spontano prešle k narodno-osvobodilnim odborom, kot novi obliki svoje ljudske oblasti. Od takrat se je postopoma ustvarjal novi državni aparat. On ni nov samo po ljudih, samo po tem, ker so v tem državnem aparatu ljudje, ki so zrasi neposredno iz ljudstva, zrasi neposredno iz boja, ker so do večraj nikjer znani delavci, kmetje in intelektualci prišli na vodilna mesta. Ta aparat je nov tudi po obliki in po sestavi.

Zakonodajna in izvršna oblast

Zakonodajna oblast se pri nas ni nepremotljivo ločila od izvršne oblasti. Tisti, ki voli, istočasno tudi nadzoruje in celo izvaja te zakone, katere so izglasovali njegovi izvoljeni zastopniki v narodnih predstavniških telesih. To je zgodovinska, velika sprememba v graditvi naše demokracije.

Zdi se mi, da te izpremembe naši tovariši iz skupščinske manjšine ne pojmujejo ali je nečjejo pojmovati in zato z nezaupanjem pristopajo k tem ljudskim oblastem, zato niso sposobni oceniti uspehov, katere je naša ljudska oblast pokazala v teh letih. Nikakor nečem trditi, da je demokratična oblika brezpomemben element pri izgraditvi demokracije. Eno brez drugega, to je vsebina brez oblike in obratno, ne more biti. Toda naše ljudske množice niso vprašale za nobene stare zakone, ko so začele graditi nove demokratične oblike. Gradile so nove demokratične oblike iz svoje zavesti, iz svojih čustev, iz svojih želja, iz svojega pripranja, da je mogoče in da je treba v Jugoslaviji ustvariti za delovne množice drugačno življenje, človeka vredno življenje. Tako je začela rasti naša demokracija, ko je zagotovila, da ne more nihče spraviti v nevarnost demokratične volje ljudstva. Ta volja razpolaga danes s takimi stvarnimi silami, da je nihče ne more omejiti in tudi ne ovirati.

Zato je pri nas nastala iz narodno-osvobodilne vojske nova jugoslovanska armada. Zato je od spodaj zrastle kader naših častnikov, podčastnikov in naših voditeljev. Zato so naše ljudske množice zgradile nov upravni aparat. Zato so v narodno-osvobodilni vojni rasli novi sodniki, ljudski sodniki, ki so v vsakem pogledu bolje razumeli pravice ljudstva, kakor velika večina starih sodnikov z vsakovrstno fakultetno izobrazbo. Zato je naše ljudstvo zgradilo nov sistem v medsebojni povezanosti organov ljudske oblasti. Danes moremo reči:

V glavnem je tak sistem izgraditve naše ljudske oblasti dovršen. Danes imamo povsod v Jugoslaviji ves sistem ljudskih organov oblasti od spodaj do vrha. V veliki večini naših pokrajin in oblasti so bili narodno-osvobodilni odbori izvoljeni s tajnim glasovanjem. V nekaterih pokrajinah in oblasteh narodno-osvobodilni odbori se niso bili izvoljeni s tajnim glasovanjem, ampak so izšli iz boja ljudstva, iz neposrednega demokratičnega poleta ljudstva v samem začetku. Zato tudi tem narodno-osvobodilnim odborom ne more danes nihče odrekati, da nimajo pravice svojega obstoja in da nimajo pravice govoriti v imenu ljudstva. Zato moremo danes reči: da smo do tega zasedanja dovršili to prvo stopnjo zgraditve ljudske oblasti, da danes obstoji moč demokracije, ki more zagotoviti, da bo vsak napisani zakon v resnici izvršen.

Sedaj se pričenja naša druga naloga, tako rekoč druga stopnja v zgraditvi naše ljudske oblasti: da dvignemo na višjo stopnjo, da popravljamo in usposobimo ta sistem za čimboljše delo, da z zakonodajo, katero bomo ustvarili tako v tej naši osrednji Začasni narodni skupščini kakor tudi v federalnih narodnih skupščinah, razvijemo tudi formalno stran demokracije, da zagotovimo močnejše nadzorstvo ljudstva od spodaj nad organi oblasti in da zagotovimo močnejšo kontrolo dela nižjih organov oblasti s strani višjih oblastev, da s pomočjo takega sistema postopne in čim hitreje ureditve našega demokratičnega reda pospešeno poprav-

ljamo napake in pomanjkljivosti, ki se pojavljajo v naši narodni oblasti, da iz naše oblasti izločimo tiste posameznike, ki so se vrinili v organe oblasti, izkoriščajo nemirne čase, da bi tam ovirali, da bi škodovali našim ljudskim oblastem. Vse to je sedaj naloga naših zakonodajnih organov, naloga naših nižjih voditeljev organov ljudske oblasti, to je danes naloga vsakega iskrenega in poštenega sina našega naroda. Mislim, da je prav sedaj spričo tega stališča to naše sedanje zakonodajno delo ogromnega pomena in nam bo dalo novega poleta v demokratični zgraditvi naše oblasti, kakršnega do sedaj še ni bilo. Manjšina v tej naši skupščini more dvomiti v to, toda prepričan sem, da naše ljudske množice, s temi demokratičnimi zakoni v rokah, dobro pojmujejo demokratično bistvo našega dela.

Odgovor manjšini

Imam vtis, da skupščinska manjšina ni razumela bistvene načelne razlike med današnjimi organi ljudske oblasti in organi oblasti v preteklosti. Mislim, da je skupščinska manjšina enostavno zmešala bistvo z obliko in resnico z navideznostjo. Skupščinska manjšina vidi tačenje demokracije, kjer je prava demokracija, kjer je zavestno, da se bo mogla demokracija razvijati in nasprotno vidi demokracijo tam, kjer se v resnici začenja njeno tačenje in ograževanje demokracije. (Odobrovanje.)

Skupščinska manjšina ima polno nezaupanja nasproti našim ljudskim oblastem, že v naprej izraža nezaupanje glede izvrševanja zakonov. Medtem pa skupščinska manjšina niti glede enega zakona ni dala niti enega načelnega protidokaza. Iz tistega načelnega nezaupanja pa je mogoče dobiti vtis, da si manjšina želi stari aparat. Nečem — razume se — reči, da ona zavestno želi Petra Živkovića in šestojanuarski aparat, toda želi stari sistem aparata, iz katerega bi se čez leto, dve ali tri, morda pa tudi po nekaj mesecih neizogibno izrodil nov Petra Živković v še mnogo slabši obliki, kakor je bil stari. (Ploskanje.) Potemtakem je stvar v tem, da se skupščinska opozicija protivi naporom za izgradnjo ljudske oblasti v trenutku, ko te oblasti izvršujejo največje napore in največji korak naprej pri nadaljnji izgraditvi demokracije v tej deželi. To pomeni v praksi objektivno, da skupščinska opozicija v svojem nerazumevanju sedanjega položaja in trenutka ovira zgraditev te demokracije, če to namerava ali ne namerava. (Ploskanje.) To pomeni nadalje, da prihaja skupščinska opozicija danes v nasprotje sama s seboj, da s svojimi dejanji in svojo prakso zanika svoje besede. Ona je v praksi nasprotovala temu, kar z besedami zahteva.

Tempo dela

Druga značilnost tega dela naše skupščine je hitrost, s katero je naša skupščina izvršila to ogromno delo. Nobena skupščina v Jugoslaviji ni nikdar niti približno s tako hitrostjo delala, kakor je to delala ta naša skupščina. Mislim, da bi za celo vrsto teh izredno važnih zakonov, katere smo sedaj sprejeli, bili potrebni v stari Jugoslaviji tisti pred šestojanuarski in tisti pred obznance meseci in leta skupščinskega dela, da ne govorim — razumljivo — o vsebini teh zakonov. To pomeni, da je enotnost naših narodov danes tako močna, da je mogoča taka hitrost. To pomeni nadalje, da so vsa ta vprašanja, katere smo sedaj postavljali v skupščini, tako blizu zavesti naših ljudskih množic, da ne zahtevajo dolgih diskusij. Težnje naših ljudskih množic so danes tako enotne, da se ljudje že po petih ali desetih besedah, razume se ljudje, ki so resnično ljubni in zares želijo dobro svojem narodu, da se ti ljudje po nekaj besedah znajdejo na istih poljih. Mislim, da je ta hitrost dela svojstvena samo velikim dobam v zgodovini narodov. Naši narodi v resnici preživljajo danes zgodovinski prelom in zato iz globine naših ljudskih množic vze kretna ustvarjalna sila, ki prihaja do izraza na vsi h področjih našega narodnega življenja. Izraz te ustvarjalne sile, ki izvira iz globine ljudstva, so tudi ti naši zakoni in vsa naša zakonodaja. Ta zakonodaja ni program za naše narode, v resnici daje samo obliko živi in zavestni volji naših ljudskih množic, daje samo obliko ustvarjalnemu delu naših narodov. Če ustvarjamo zakone, ki formulirajo, ki dajejo danes obliko temu, kar ljudstvo v praksi dela in za čemer gre, da pride v polni meri do izraza suverenost ljudstva. Zato moremo danes s ponosom reči: da je naša zakonodaja v popolni skladnosti s tem, kar naše ljudske množice ustvarjajo, za čimer te naše ljudske množice hitijo.

Stil dela

Tretja značilnost delovanja skupščine je oblika pri tem delu ali še bolje rečeno stil delovanja narodne skupščine. Proj so smatrali skupščine v Jugoslaviji bolj ali manj kot oder, na katerem so se znašala druga proti drugemu odposlanstva raznih strank. Zato so te skupščine postajale odri za strankarsko preliščevanje. Zato so v teh skupščinah v veliki večini — ne trdim vsi, toda na vsak način oni, ki so v preteklosti dajali ton narodnim skupščinam — govorili in reševali ta vprašanja skozi načelnike svojih strank. Zato je bila diskusija največkrat nenavaden, daleč od pravih koristi širokih ljudskih množic. Naša skupščina in diskusija v njej se močno razlikuje od njih. V glavnem je le-ta načelna. V glavnem se je držala v resnici tistih vprašanj, ki predstavljajo glavno skrb naših ljudskih množic. Diskusija je govorila o koristih naših ljudskih množic. Govorila je o bistvu zgraditve naše države, organov ljudske oblasti in gospodarskega ter drugega življenja naših narodov. Z majhnimi izjemami so poslanci v tej skupščini tako rekoč pozabljali, da so pripadniki ene ali druge stranke. Vedeli so, da skupščina ni oder za strankarske prepire, temveč da je dom, kjer je dolžnost vsakega poslanca, ne glede na njegovo strankarsko in politično pripadnost, da

misli samo na zavarovanje pravega demokratičnega reda, če je v resnici demokrat. (Burno odobrovanje.)

»Naša stranka« je sestavljena iz mnogih strank

Nek govornik iz opozicije je večeraj ali predvečerajšnji govoril o neki zvaši stranki, ki po njegovem mnenju obstoja v skupščini. V tej njegovi formulaciji se vidi vsa globoka razlika med nami in manjšino glede razumevanja nalog, ki so danes pred nami. V resnici je sestavljena omenjena »naša stranka« iz številnih strank. Ne samo to, temveč je sestavljena tako imenovana »naša stranka« iz določenih nasprotujočih si mnenj o nekih vprašanjih, ki danes niso važna. Toda v teh klopeh je »ta stranka« v resnici ustvarila popolno enotnost. Zakaj? Zato, ker je ogromna večina teh poslancev v resnici mislila samo na koristi ljudstva in demokracije in se je zaradi tega danes postavila na eno enotno stališče glede nalog, ki so pred nami. (Ploskanje.) V obliki takih težav, s kakršnimi imamo danes opraviti, v dobi, ko ljudstvo nima vsakdanjega kruha, ko so pred nami vsi naloge za zagotovitev vsakdanjega kruha našim ljudskim množicam, za zagotovitev premoega in drv za zimo, v tej dobi ni težko doleteti, kateri so ti glavni cilji, ki morejo zediniti demokratične sile, če so one zares take. Če kdo v taki dobi izhaja z drugega stališča in ne s tega, potem pomeni, da je to stališče subjektivno in vezano z nekimi interesi, ki niso interesi ljudskih množic. Potem je naravno, da taki ljudje gledajo na tiste, ki mislijo drugače, tako, kakor sem prej govoril, namreč z nezaupanjem.

Zanje so drugi na vsak način »vaša stranka«, za njih je to težnja po »enostranskem sistemu«. Toda, ako gre za enotno gledanje na preča vprašanja sedanjosti — to ni »enostranski sistem«. Tudi opozicija je skupaj z nami glasovala za nekatere zakone, glede drugih zakonov pa, kakor sem prej rekel, opozicija ni mogla najti nekkih bistvenih protidokazov. To pomeni, da je opozicija včasih stopila v to »našo stranko«. (Smeh.) To pomeni, da je polet demokracije v naši deželi tako močan, da je nadzorstvo naših ljudskih množic nad političnimi vrhovi tako močno, da včasih to nadzorstvo in ta pritisk ljudskih množic od spodaj potegneta tudi opozicijo v ta demokratični tok. (Aplavz.) Sodeč po stališču, katerega je naša skupščinska opozicija zavzela glede vprašanj političnih zakonov, mislim, da bi bilo popolnoma naravno, da bi glasovala tudi proti zakonu o agrarni reformi. To, da ni glasovala proti zakonu o agrarni reformi, je dokaz, da oni vedo, kakšna je demokratična volja naših ljudskih množic in da glede tega občudljivo vprašanja poslušajo to voljo, medtem ko mislijo, da jim glede drugih vprašanj te volje ni treba poslušati. (Ploskanje.)

Skupščinska večina je pokazala kaj hoče

Mislim, da se bodo po tem zasedanju Začasne narodne skupščine naše ljudske množice še bolj oklenile svoje narodne oblasti, da se bodo po tem zasedanju še bolj zbrale okrog nje. Mislim, da bo naša Narodna skupščina na svojih prihodnjih zasedanjih še bolj enotna, kakor je danes in da bo opozicija, o kateri ne dvomim, da na številna vprašanja gleda prav tako kakor mi, da bo ta opozicija na prihodnjih zasedanjih nam bližja, kakor je danes. Toda z druge strani je sedaj na naših ljudskih množicah, da presodijo, ali je bilo sedanje delovanje opozicije zanje koristno ali škodljivo, pravilno ali napačno. Naša skupščinska večina je s svojim praktičnim delom do sedaj pokazala, kaj hoče. Ona je s tem zakonom znova jasno in popolnoma določeno povedala, kaj zahteva v imenu svojega naroda. Skupščinska manjšina je s svojim negativnim stališčem obsodila to tvorno delo večine, delo, ki predstavljalo samo nadaljnje razvijanje demokratičnih pridobitev in mislim, da je na ta način tudi popolnoma jasno povedala širokim ljudskim množicam, kaj hoče. Mirne vesti moremo iti pred ljudstvo in pokazati na razliko, ki je med skupščinsko večino in skupščinsko manjšino.

Mislim, da more biti to zasedanje Narodne skupščine zadovoljno z uspehi svojega dela, zadovoljno tako po obliki kakor po vsebini svojega dela. Prepričan sem, da bodo z vsem, kar je izvršilo tretje zasedanje skupščine, ustvarjeni dolgotrajni temelji za zgraditev naše države in zgraditev naše demokracije in da se na podlagi tega našim narodom še bolj jasno kažejo svetle perspektive lepšega življenja.

Razumljivo je, da naše delo še daleka ni dokončano. Daje sem od tega, da bi trdil, da so ti naši zakoni, katere smo sprejeli, že idealni in da ne potrebujemo nobenih popravk. Samo po sebi umevno se bomo v prihodnosti še vračali k tem zakonom. Vzporedno s notranjim razvojem naše države, vzporedno s tem, koliko se bo demokracija vedno bolj krepila, ostanki fašizma in izdaje pa postajali vedno slabši in slabši, vzporedno s tem se bo poglobljala in razširjala naša demokracija. Morda se bomo takrat vračali k tem zakonom, katere smo danes sprejeli, in morda bomo številne paragrafe drugače formulirali. Mislim, da je naloga resničnega demokratičnega parlamenta v tem času bila prav v tem, da zavaruje demokratični red v naši deželi, da zavaruje njegov neoviran razvoj pred vsakim poskusom fašističnih in profašističnih reakcionarjih sil, ki ga poskušajo rušiti in izpodkopavati ter ponovno vreči deželo v prepad notranjih sporov in novih katastrof. Če je naloga parlamenta taka, potem moremo reči, da jo je to zasedanje v polni meri izpolnilo. (Burno in dolgotrajno ploskanje.)

Z govorom podpredsednika Kardelja je bila zaključena načelna debata in je skupščina prešla k razpravi o podrobnostih in nato na poimensko glasovanje. Zakon o ureditvi narodnih sodišč je bil izglasovan s 313 glasovi »za« in 11

(Nadaljevanje na 3. strani.)

Dohodki akcije za zbiranje starega železa, gredo izključno v korist nepreiskrbljenih otrok.

Demokratski smisel zakona o tisku

Zakon o tisku, ki je bil sprejet z večino glasov na seji zakonodajnega odbora dne 21. avgusta, je uzakonil tisto svobodo tiska, ki jo je doseglo ljudstvo v svojem boju za svobodo in neodvisnost še med domovinsko vojno. Naš tisk je bil še med vojno prost verig, ki bi preprečevale njegov popoln razvoj in procvit. Novi zakon o tisku je torej uzakonil, odreja in utrjuje tisto svobodo besede, ki se je pokazala v praksi borbe za svobodo obče koristna in nujna. S tem, da uzakonjuje neko stanje, izvojevano s težkimi napori ljudstva, zakon istočasno regulira pravilno funkcioniranje našega tiska kot izrednega činitelja v kulturnem dviganju in političnem prebujanju širokih ljudskih slojev. Naš tisk, ki je podprt in zaščiten z odredbami tega zakona, bo lahko postal tisti demokratski činitelj v svobodnem življenju ljudstva, kakršen mora biti glede na svojo funkcijo v družbi. V tem zakonu je treba razločevati dve vrsti zakonskih odredb: prva je tista, ki teži za tem, da našemu tisku na zakonit način omogoči, da postane v svobodnem razvoju resnična ljudska vest in druga je tista, ki teži za tem, da prepreči zlorabo demokratskih svobodnih tistim, ki razumejo demokracijo in svobodo tiska tako, da se z njunim izkoriščanjem bore proti demokraciji, proti svobodi in proti ljudstvu. Skratka, odredbe ene in druge vrste, ki tvorijo zakonsko celoto o svobodi tiska, zagotavljajo in čuvajo demokratski smisel tiska kot važnega činitelja najširšim ljudskim slojem.

Osnovni demokratski smisel tega zakona se najbolj vidi v tistih odredbah, ki regulirajo vprašanje pravice in načina izdajanja vseh vrst javnih publikacij (časopisov, knjig itd.). V stari Jugoslaviji je bilo za izdajo kakršnega koli spisa potrebno predhodno odobrenje oblasti, do čim so imele pravico cenzure upravne oblasti. Po novem zakonu o tisku ni potreba za izdajanje javnih publikacij nikakršna kavicija niti predhodno odobrenje oblasti. Predvidena je samo dolžnost, da izdajatelj občasnih spisov predhodno vloži prijavo javnemu tožilcu in to samo za evidenco. Upravne oblasti so popolnoma izključene iz kakršnega koli nadzora nad tiskom. Tisk je v vsakem pogledu popolnoma svoboden, nad njim torej ni nikakršne cenzure.

Da bi imela svoboda tiska tisti popolni smisel, ki ga zakon predvideva, je jasno, da mora vsak državljan, ki uživa državljanske pravice, imeti pravico, da izdaja ali urejuje tisk ali da v njem sodeluje, da ne sme biti nihče oviran v svobodnem izražanju svojih misli preko tiska. Zato je zakon v polni meri zagotovil pravico vsakega državljana, da iz-

daja, urejuje ali sodeluje v vseh vrstah javnih publikacij. Na ta način je vsakemu poštenemu in dobremu državljanu demokratske federativne Jugoslavije zagotovljeno, da ne glede na nacionalno, versko ali politično opredeljenost izrazi svojo misel, da javno izrazi svoje prepričanje v tisku. Toda prav v interesu svobode tiska, ki je eden osnovnih stebrov demokracije, ne morejo te pravice uživati tiste osebe, ki so s svojim dosedanjim delom praktično pokazale, da jim ni do svobode, niti do demokracije, niti do ljudstva, tiste osebe, ki bi popolno demokratsko svobodo izkoriščale tudi v svobodnem tisku za borbo proti demokraciji in svobodi. Zato predvideva zakon za popolno zagotovitev demokratskih svobod tiska, da ne morejo biti izdajatelji, uredniki in stalni člani redakcije tiste osebe, ki zaradi svojega protinarodnega dela ne uživajo političnih in državljanskih pravic, ki so bile funkcionarji v izdajalskih organizacijah, ki so bile sodelavci fašističnih publikacij ali ki so delale za razpihovanje verskega, rasnega ali narodnostnega razdora.

Takšna zakonska omejitev stvarno nikakršna omejitev, temveč omogočanje popolne svobode tiska, ker smisel popolnih demokratskih svobod ni v tem, da se omogoči ljudem, ki so delali proti interesu ljudstva, protinarodna delavnost in agitacije in propagande, temveč v tem, da se izkoristi svoboda za poštenost in dobro delo in za kulturno vzgajanje širokih ljudskih slojev. Te zakonske omejitve so postavljene zato, da se dokazanim sovražnikom ljudstva onemogoči protiljudska delavnost in stvarno zagotavljajo demokratski značaj svobode besede in omogočajo svobodno razvoj resničnega narodnega tiska. V zakonu je predvideno za čuvanje smisla svobode tiska, da morajo biti v gotovih primerih posamezne številke časopisov ali drugih tiskanih stvari zabranjene. Da bi v tem pogledu ne prišlo do zlorabe, so v zakonu točno predvideni vsi primeri, ki se nanašajo samo na tiste stvari, ki naravnost napadajo pridobitve narodno osvobodilne borbe in izvojevanje pravice ljudstva. To torej zopet služi čuvanju narodne svobode in utrjevanju demokracije. Med te primere spadajo: pozivanje državljanov na upor, žalitve prijateljskih dežel, izdajanje vojaških tajnosti, podpiranje zunanjih sovražnikov itd. Poleg tega je v zakonu predvideno, da ima pravico izrekatih prepovedi samo pristojno sodišče ali v nujnih primerih javni tožilec, toda njegov sklep je odvisen od odločitve sodišča v 24 urah. Na sklep sodišča se je mogoče pritožiti višjemu pristojnemu sodišču. S tem demokratskim postopkom je popolnoma onemogočena zloraba ali možnost, da bi u-

pravne oblasti odločale o tem, ali se lahko kak list razpeča ali ne.

Demokratski značaj tega zakona se kaže tudi v odredbah, ki se nanašajo na kaznovanje krivcev po zakonu o tisku. Medtem, ko je v bivši Jugoslaviji zakon predvideval celo vrsto odgovornih oseb, so v tem zakonu kazenske odredbe privedene samo na najnižjo mero za zagotovitev ugleda in dostojanstva našega tiska. Zakon odreja kazensko odgovornost edino za tista dejanja, ki postanejo znatno težja s tem, da so izvršena po tisku (n. pr. žalitve ali klevete). Sicer je v pogledu ostalih kazenskih dejanj, storjenih s tiskano besedo, predvideno, da spadajo v sojenje po ostalih kazenskih predpisih. S tem načinom je dana našemu tisku popolna možnost, da vrši svojo demokratsko in svobodoljubno nalogo, da je regulator našega javnega življenja. — Značilno je, da je proti temu zakonu o tisku, ki v popolnosti zagotavlja svobodo besede in ne ovira razvoja tiska, v celoti, v začasni narodni skupščini protestiralo majhno, popolnoma brezpomembno število poslancev, ki so poudarjali »da se v zakonu omejujejo razne pravice«.

Toda iz načrta zakona se jasno vidi, da se v zakonu omejuje samo izkoriščanje demokratskih svobod za borbo proti demokraciji. Iz glasovanja te male skupnice narodnih poslancev je jasno vidno, koliko se ta skupnica v tem konkretnem primeru bori proti demokraciji in da se poteguje za pravico protidemokratskih, izdajalskih elementov v demokratski državi. Naš zakon o tisku, kakor tudi vsi ostali zakoni, ki jih je izglasovala časna narodna skupščina, so izdani prav zato, da se v naši državi omogoči popolna demokracija in da se prepreči delo tistim protinarodnim elementom, ki bi hoteli s krvjo pridobljene narodne pridobitve izkoristiti v borbi proti narodu in svobodi. Polna svoboda tiska je močno zagotovilo za izvajanje demokracije in za njeno pravilno reguliranje v praksi. Zato je predsednik vlade in minister za konstituantno tov. Edvard Kardelj v pojasnjevanju tega zakona rekel: »Danes nam je zakon o tisku potreben ne samo zaradi kulturno-vzgojne naloge tiska kot sredstva za široko kulturno dviganje in politično prosvetljevanje ter aktivizacijo ljudstva, temveč predvsem zaradi tega, da se doseže in olajša udeležba in kontrola ljudstva v izgradnji države. Svoboda tiska, ki jo predvideva načrt zakona, mora omogočiti najširšo kritiko vseh pomanjklivosti v državni, gospodarski in kulturni izgradnji, a posebno kritiko dela organov državnih oblasti za hitrejšo zboljševanje državnega aparata.« V tem je bistvo pravega demokratskega smisla zakona o tisku.

Poslednja seja tretjega zasedanja Začasne nar. skupščine

(Nadaljevanje z 2. strani)
protis. S tem je bil dnevni red izrpan, vendar seja ni bila zaključena. Po odmoru je dobil besedo minister za informacije

Sava Kosanović

Tovariši in narodni poslanci! V tem času, preden se zaključijo zasedanja Narodne skupščine in v času, ko stojimo pred pričetkom mirovnih pogajanj, smatram, da je potrebno, da izrazi Narodna skupščina svoje soglasno razpoloženje, glede zunanje politike. Smo pred pričetkom mirovnih pogajanj. Življenjski interesi Jugoslavije stoje pred reševanjem. Čeprav se glede svojih notranjih vprašanj, glede svoje notranje politike razlikujemo, se glede zunanje politike in vprašanja meja gotovo ne razlikujemo. (Splošno trenetično odobravanje.) Sovražniki Jugoslavije, sovražniki vsake kompaktne Jugoslavije so dokazovali skozi 25 let, da smo mi falzifikat, umetna tvor-

ba Versaja in da smo konglomerat, ki se bo ob prvi priliki razbil. Jugoslovanski režim se je mogel razbiti, toda ideja Jugoslavije se ni razbila. (Splošno in dolgotrajno odobravanje.) Tista težnja vseh jugoslovanskih komponent skozi 150 let, tista težnja, katero je izrazila v pretekli vojni Srbija, razpeča na križ, ni hotela sprejeti londonskega pakta, to težnja je končno uresničil narodno-osvobodilni boj na čelu z maršalom Titom. (Burno odobravanje.) V najtežjih preizkušnjah, v najtežjem boju se je pokazalo, da Jugoslavija ni umetna tvorba, temveč da je Jugoslavija potreba njenih narodov in da Jugoslavija ustreza željam in težnjam vseh komponent jugoslovanskega naroda. Pokazalo se je bolj prepričevalno kakor kadar koli, da je Jugoslavija zgodovinska nujnost. Gre sedaj v prvi vrsti za usodo enega dela Jugoslovnanov, tistega dela Slovencev in Hrvatov, ki so po pretekli vojni zaradi razmer, slabosti in napak prišli pod Italijo, za tiste naše brate,

ki so v tej vojni manifestirali isto svojo željo, katero so kazali leta 1918 in so dali najmočnejši izraz težnjam za zdienje in boju skupaj z narodno-osvobodilno vojsko Jugoslavije. (Odobravanje.) Danes, ko zmaguje načelo samoodloče narodov, ko je to načelo postavljeno za temelj Združenih narodov, ko se odstranjuje nadvlada tistih, ki mislijo, da so več vredni, v tem času mi Jugoslovani ne moremo verjeti, da se ne bi izpolnila volja naroda, ki je politično zrel, ki je civiliziran in ki je pokazal i s krvavimi žrtvami i v krvavem boju svojo voljo, da se združi s svojo narodno skupnostjo. (Odobravanje.)

Nato je minister Sava Kosanović predložil skupščini resolucijo o naših teritorialnih zahtevah. (Resolucija je objavljena na 1. strani.)

Resolucija, podpisana od zastopnikov skupin večine in zastopnika manjšine, je bila sprejeta z vzklikom. Soglasnost vseh narodnih zastopnikov ne glede na njihovo politično pripadnost, s katero je bila sprejeta navedena zahteva, je najbolje potrdila brezkompromisno željo vseh naših narodov in njihovih zastopnikov, da po zmagi nad fašističnim sovražnikom dobijo najpopolnejšo svobodo v okviru demokratske federativne Jugoslavije tudi naši tako dolgo zasluženi bratje.

V nadaljevanju dela je Josip Vidmar prečital besedilo zakonske predloga o izpombi zakona o podelitvi amnestije in pomilostitve, za katerega je sklenjeno, da se odstopi zakonodajnemu odboru. Skupščina je nato sprejela predlog predsednika dr. Ivana Ribarja, da skupščinski odbori nadaljujejo z delom tudi po zaključku tega zasedanja skupščine. Nato je tajnik Mile Peruničić prečital ukaz predsedstva Začasne narodne skupščine o zaključku tretjega zasedanja Začasne narodne skupščine demokratske federativne Jugoslavije.

Predsednik dr. Ivan Ribar

je zaključil današnjo sejo in tretje zasedanje skupščine s krajšim govorom, v katerem je med ostalim rekel: »Slišati ste ukaz, s katerim se tretje zasedanje Začasne narodne skupščine zaključuje. Z ozirom na to bo sklicano novo zasedanje, redno ali izredno, takrat, ko se bo za to pokazala potreba. Do tega časa bodo delali ti odbori, kakor ste malo prej z glasovanjem sklenili. Prosim vse člane odborov, zakonodajnega, finančnega in drugih, da rešujejo vse zaupane jim poste v tem medčasu, v tej dobi med tem in prihodnjim zasedanjem. Nekaj besedi bi imel povedati pri zaključku tega zasedanja. Podpredsednik vlade tov. Edvard Kardelj je posebno poudaril in poudaril hitrost in elan Začasne narodne skupščine, s katerim je dokončala zaupno delo in zaupane ji zakonske predloge. V resnici ste, tovariši in gospodje narodni poslanci, izvršili svojo dolžnost nasproti ljudstvu in domovini v popolnem smislu besede. Odzvali ste se potrebam in željam naših narodov, zadostili ste zahtevam in težnjam naših narodov s tem, da ste sprejeli vse zaupane naloge in vse zaupane vam poste in izglasovali ter

Zakon o volitvah narodnih poslancev

I. Splošne določbe

Člen 1. Volitve narodnih poslancev v Zvezno skupščino in Skupščino narodov Ustavodajne skupščine se vrše po določbah tega zakona na temelju svobodne, splošne, enake in neposredne volilne pravice in sicer s tajnim glasovanjem.

Člen 2. Volitve narodnih poslancev v oba doma bodo po vsej državi istega dne in sicer v nedeljo.

Ukaz o razpisu volitev izda predsedstvo Začasne narodne skupščine Demokratske Federativne Jugoslavije, na predlog predsednika ministrskega sveta Demokratske Federativne Jugoslavije.

Ukaz bo objavljen v »Službenem listu« in sicer najmanj dva meseca pred dnevom, določenim za volitve.

Člen 3. Volitve narodnih poslancev v Zvezno skupščino Ustavodajne skupščine se vrše v volilnih okrajih in po volilnih okrajih. Volilna okrajja se krijejo z odgovarjajočimi administrativnimi okrajji. V tistih deželah, kjer ni administrativnih okrajij, bo deželna volilna komisija ustanovila volilna okrajja z združitvijo poedinih volilnih okrajev.

Mesta Beograd, Zagreb, Skoplje, Ljubljana in Sarajevo tvorijo posebna volilna okrajja.

Število poslancev določi za vsa država zvezna volilna komisija po celokupnem številu prebivalcev, ugotovljenem v zadnjem ljudskem štetju leta 1931 tako, da se voli na vsakih 40.000 prebivalcev po en poslanec.

Zvezna volilna komisija ugotovi po tem številu poslancev, ki odpadejo po številu prebivalstva na poedine federalne enote odnosno oblasti.

Deželne (oblastne) volilne komisije določijo od vsega števila poslancev, ki naj se volijo v federalnih enotah odnosno v oblastih, število poslancev, ki bodo voljeni v poedinih volilnih okrajih in volilnih okrajih.

Vsak administrativni okraj voli praviloma enega poslanca. Če bi bilo v poedinem volilnem okraju število za izvolitev dodeljenih poslancev večje od števila okrajev, se razdele najštevilnejši administrativni okrajji vsak na dva volilna okrajja. Če bi bilo število dodeljenih poslancev manjše od števila administrativnih okrajev, se združijo manjši okrajji v en volilni okraj. Mesta, ki po številu svojega prebivalstva nimajo pogojev, da bi volila vsaj po enega poslanca, se združijo v en volilni okraj s sosednim administrativnim okrajem, druga mesta pa tvorijo enega ali več volilnih okrajev.

Število poslancev, ki se volijo v poedinih federalnih enotah odnosno oblastih, bo objavila Zvezna volilna komisija v »Službenem listu«.

Število poslancev, ki bodo voljeni v vsakem okraju, kakor tudi volilna okrajja in volilne okraje v vsaki federalni enoti bodo objavile deželne (oblastne) volilne komisije v službenih glasilih federalnih enot (oblasti) najkasneje teden dni po objavi ukaza o razpisu volitev v Ustavodajno skupščino.

Pod oblastmi v smislu tega Zakona se razumejo Vojvodina, ter Kosovo in Metohija.

Člen 4. Volitve narodnih poslancev v Skupščino narodov Ustavodajne skupščine se vrše po federalnih enotah v Vojvodini, v Kosovu in Metohiji. Volilci vsake federalne enote volijo po 25 poslancev, volilci Vojvodine 15, a Kosova in Metohije 10 poslancev.

Člen 5. Volilna pravica državljanov na volitvah v oba doma Ustavodajne skupščine je predpisana z Zakonom o volilnih imenikih.

Glasovanje na volitvah je povsem svobodno. Noben organ oblasti ne more v nobenem primeru klicati volilca na odgovornost zaradi glasovanja na volitvah, niti ne more od volilcev zahtevati, da povedo, za koga so glasovali.

Od dneva razpisa volitev se ne morejo uvajati omejitve v pogledu kretanja volilcev.

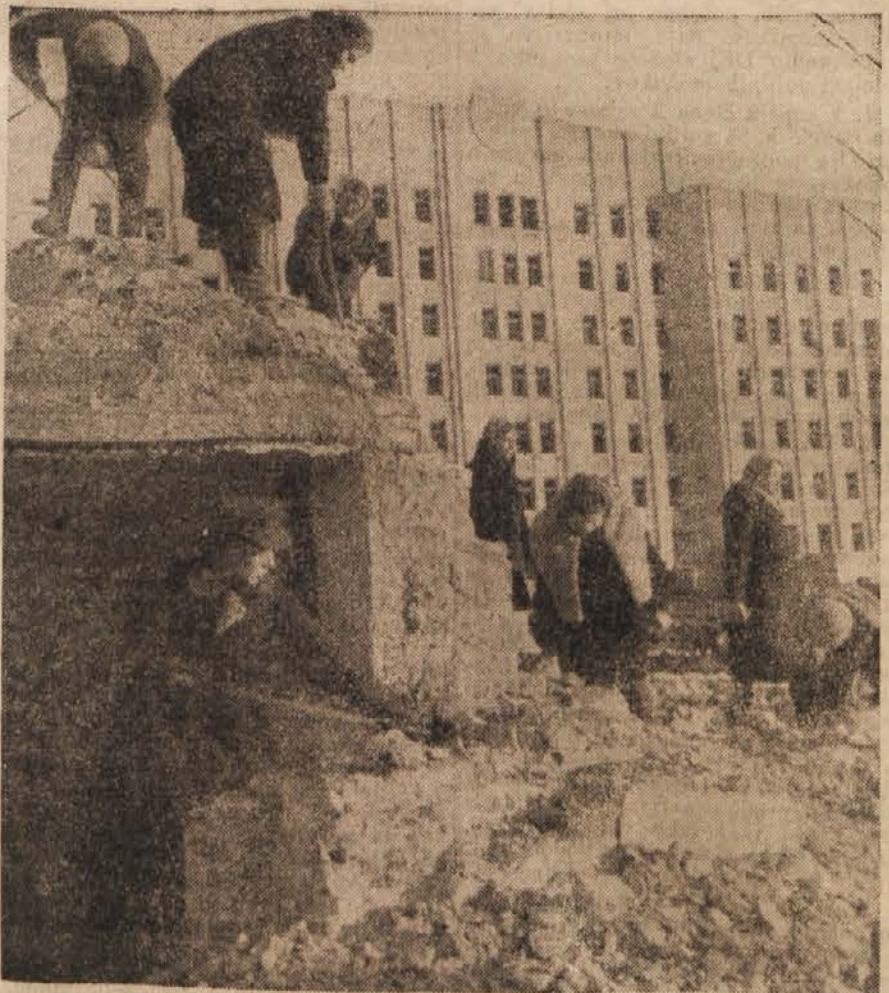
Deset dni pred volitvami in pet dni po volitvah ne more nobena narodna oblast na nobeni osnovi pozivati volilcev.

Kandidati, njihovi namestniki in predstavniki list ter njihovi namestniki v istem času ne morejo biti aretirani, razen v primeru zasačenja na kraju zločina.

Člen 6. Za narodnega poslanca je lahko izvoljen vsak državljan, ki uživa volilno pravico.

Za poslanca Zvezne skupščine Ustavodajne skupščine je lahko izvoljen vsak državljan Jugoslavije.

sprejeli zakonske predloge in na ta način formirali vse te zakone in potrebe, ktere je v času narodno-osvobodilnega gibanja in v času narodno-osvobodilnega boja naše ljudstvo ustvarilo in sklenilo. Prav tako ste, tovariši narodni poslanci, zadovoljili tistim zahtevam, ki so bile postavljene v vladni deklaraciji. Izvršili ste vse tisto, kar je predvideno v vladni deklaraciji od meseca marca. Tudi ste, tovariši in gospodje narodni poslanci, v tem tretjem zasedanju zadostili popolnoma željam naših velikih zaveznikov in sklepom Krimske konference v Jalti. Tovariši narodni poslanci, to tretje zasedanje, kakor tudi prvo in drugo, bo ostalo zapisano v zgodovini, bo zgodovinsko, ker so bila izvršena velika dejanja, izvršeno je bilo vse tisto, kar je potrebno, izvršeno so bile vse predpostavke in vsi predpogoji, ki so nam potrebni za nadaljnjo izgraditev in utrditve demokracije in federacije in za srečo ter napredek naših jugoslovanskih narodov.«

Mogilev ob Dnjepru:

Sovjetske črne pomočnike svoji vojski pri odstranjevanju ruševin

Za poslanca Skupščine narodov Ustavodajne skupščine je lahko izvoljen samo državljan dotične federalne enote, kjer je voljen, a za poslanca oblasti more biti izvoljen samo pripadnik dotične oblasti.

Ena in ista oseba ne more biti istočasno izvoljena za poslanca Zvezne skupščine in skupščine narodov Ustavodajne skupščine.

Člani okrožnih in okrajnih (mestnih) volilnih komisij in volilnih odborov prenehajo biti člani komisije odnosno odbora če kandidirajo za narodne poslance.

II.

Volilne komisije

Člen 7. Volitve vodijo volilne komisije, ki so državni organi za izpolnjevanje nalog, določenih s tem Zakonom.

V ta namen se ustanove: zvezna volilna komisija, deželne (oblastne) volilne komisije, okrožne in okrajne (mestne) volilne komisije.

Člen 8. Zvezno volilno komisijo s sedežem v Beogradu postavlja predsedstvo Začasne narodne skupščine Demokratske Federativne Jugoslavije. Ta komisija ima predsednika, tajnika in pet članov. Predsednik, tajnik in članom komisije se določijo namestniki. Predsednik komisije je predsednik Zveznega vrhovnega sodišča.

Komisija je pristojna za:

1. tehnično pripravo volitev;
2. postavljanje deželnih (oblastnih) volilnih komisij;
3. določanje števila poslancev v vsaki federalni enoti odnosno oblasti;
4. sprejemanje prijav in potrjevanje zveznih list;
5. odločanje o pritožbah proti odločbam deželnih, oblastnih in okrožnih volilnih komisij;
6. ugotavljanje in razglasitev izida volitev zveznih poslancev v Ustavodajno skupščino;
7. izpolnjevanje drugih nalog po določbah tega Zakona.

Sestav volilne komisije bo objavljen v »Službenem listu«.

Člen 9. V vsaki federalni enoti odnosno oblasti se ustanovi Deželna volilna komisija na sedežu deželne vlade odnosno Oblastna volilna komisija na sedežu Oblastnega narodnega odbora.

Te komisije postavlja Zvezna volilna komisija na predlog predsednika Deželne skupščine (sveta) odnosno Izvršnega odbora oblastnega narodnega odbora. Komisija ima predsednika, tajnika in pet članov. Predsednik, tajnik in člani imajo namestnike. Predsednik komisije je predsednik ali eden izmed članov Deželnega (oblastnega) vrhovnega sodišča s pravno izobrazbo.

Komisija je pristojna za:

1. tehnično pripravo volitev;
2. postavljanje okrožnih volilnih komisij;
3. določanje števila poslancev za poedina volilna okrajja in okraje;
4. nadzorovanje dela okrožnih komisij;
5. potrjevanje deželnih list za volitve narodnih poslancev po federalnih enotah in oblastih;
6. odločanje o pritožbah proti odločbam okrožnih volilnih komisij;
7. ugotavljanje in razglasitev izida volitev narodnih poslancev po federalnih enotah in oblastih;
8. izpolnjevanje drugih nalog po določbah tega Zakona.

Sestav deželnih (oblastnih) volilnih komisij bo objavljen v »Službenem listu« in službenih glasilih federalnih enot, odnosno oblasti.

Člen 10. V vsakem volilnem okraju se ustanovi Okrožna volilna komisija na sedežu Okrožnega narodnega odbora, odnosno Okrožnega narodnega sodišča. Te komisije postavlja Deželna (oblastna) volilna komisija na predlog izvršnih odborov okrožnih odnosno oblastnih narodnih odborov. Okrožna volilna komisija ima predsednika, tajnika in tri člane. Predsednik, tajnik in člani imajo namestnike. Predsednik komisije je predsednik ali eden izmed članov Narodnega okrožnega sodišča s pravno izobrazbo.

Komisija je pristojna za:

1. tehnično pripravo volitev;
2. postavljanje okrajnih volilnih komisij;
3. ugotavljanje in razglasitev izidov volitev zveznih poslancev Ustavodajne skupščine;
4. odločanje o pritožbah volilcev zaradi nepravilnosti med volitvami;
5. izpolnjevanje drugih nalog po določbah tega Zakona.

V mestih, ki tvorijo posebna volilna okrajja, bo opravljala posle okrožne volilne komisije mestna volilna komisija.

Sestav okrožnih volilnih komisij bo objavljen v službenih glasilih federalnih enot odnosno oblasti.

Člen 11. V vsakem volilnem okraju se ustanovi Okrajna volilna komisija na sedežu Okrajnega narodnega odbora. Te komisije postavlja Okrožna volilna komisija na predlog Izvršnega odbora okrajnega narodnega odbora.

V mestih, ki tvorijo samostojen volilni okraj ali okraje, se ustanove mestne volilne komisije s pristojnostjo okrajne volilne komisije.

V mestih, ki tvorijo posebna volilna okrajja, se ustanove volilne komisije za posamezne rajone (rajonske volilne komisije) s pristojnostjo okrajne volilne komisije.

Okrajna volilna komisija ima predsednika, tajnika in enega člana ter njihove namestnike. Predsednik komisije je eden izmed članov Narodnega okrajnega sodišča po možnosti s pravno izobrazbo.

(Nadaljevanje na 4. strani.)

Zakon o volitvah narodnih poslancev

Nadaljevanje s 3. strani.

Komisija je pristojna za:

1. tehnično pripravo volitev;
2. postavljanje volilnih odborov;
3. ugotavljanje volilnih izidov v volilnem okraju;
4. pošiljanje volilnih aktov Okrožni volilni komisiji po končanosti volitev;
5. izpolnjevanje drugih nalog po določbah tega Zakona.

Clen 12. Volilne komisije sklepajo polnopravno, če je prisotnih nad polovico članov. Sklepa se z večino glasov prisotnih članov. V primeru enakega števila glasov odloča predsednikov glas.

III.

Kandidatne liste

Clen 13. Volitve narodnih poslancev v Zvezno skupščino Ustavodajne skupščine se vrše po zveznih in okrožnih listah.

Volitve v Skupščino narodov Ustavodajne skupščine se vrše po deželnih listah za vsako federalno enoto in po oblastnih enotah za vsako oblast.

Clen 14. Kandidatne liste za volitev narodnih poslancev v oba doma Ustavodajne skupščine lahko predložijo v odobritev po tem Zakonu določeno število državljanov, ki uživajo volilno pravico.

Clen 15. Zvezno listo za volitve narodnih poslancev v Zvezno skupščino Ustavodajne skupščine tvori nosilec liste in vse okrožne liste v njenem sestavu s svojimi okrajnimi kandidati in namestniki.

Nosilec zvezne liste ne more biti okrajni kandidat na kateri okrajni listi.

Zvezna lista se sestavlja takole: na čelu liste se napiše naziv liste, s katerim se ona razlikuje od drugih list. Potem se napiše rodbinsko in krstno ime ter poklic in bivališče nosilca liste.

Pod tem se napišejo po okrožjih rodbinsko in krstno ime, poklic in bivališče vsakega kandidata in njegovega namestnika po okrožnih listah z oznako kraja (mesta), za katerega se kandidira.

Clen 16. Okrožna lista se sestavlja takole: na čelu liste se napiše naziv liste, s katerim se ona razlikuje od drugih list. Potem se napiše rodbinsko in krstno ime nosilca zvezne liste, če je okrožna lista v sestavu zvezne liste.

Pod tem se napiše rodbinsko in krstno ime, poklic in bivališče vsakega kandidata in njegovega namestnika kakor tudi okraj, za katerega se kandidira.

Obenem s kandidatno listo morajo predlagatelji predložiti Okrožni volilni komisiji pismen pristavek vsakega posameznega kandidata in namestnika, ki mora biti overjen po katerem koli narodnem okrajnem sodišču, kakor tudi potrdilo pristojne okrajne odnosno mestne volilne komisije o volilni pravici predlagateljev liste, kandidatov in namestnikov.

Clen 17. Deželna (oblastna) lista za volitev narodnih poslancev v Skupščino narodov se sestavlja takole: na čelu liste se napiše naziv liste, s katerim se ona razlikuje od drugih list. Potem se napiše rodbinsko in krstno ime, poklic in bivališče vsakega kandidata in njegovega namestnika kakor tudi okraj, za katerega se kandidira.

Pod tem se napiše rodbinsko in krstno ime ter poklic in bivališče vsakega kandidata in njegovega namestnika.

Obenem s kandidatno listo morajo predlagatelji predložiti Deželni (oblastni) volilni komisiji pismen pristavek vsakega predlaganega kandidata in namestnika, ki mora biti overjen po katerem koli narodnem okrajnem sodišču, kakor tudi potrdilo pristojne okrajne odnosno mestne volilne komisije o volilni pravici predlagateljev list, kandidatov in namestnikov.

Eni deželni (oblastni) listi se lahko ob pristanku nosilca dotične liste in pod skupnim nazivom priključijo zaradi skupne udeležbe na volitvah v odnosu do drugih list ena ali več deželnih odnosno oblastnih list.

Clen 18. Ena in ista oseba je lahko označena kot kandidat na listi za Zvezno skupščino za največ dva volilna okraja istega volilnega okrožja. V tem primeru mora imeti ona za vsak okraj drugega namestnika.

Ena in ista oseba je lahko označena kot okrajni kandidat ali namestnik za največ šest volilnih okrajev v državi.

Clen 19. V vsakem volilnem okraju lahko postavijo volilci po čl. 14. tega zakona posebne okrajne kandidate, vezane na eno okrožno listo, če to odobri predlagatelj okrajne liste. Za postavitev vsakega takega kandidata je treba najmanj 50 podpisnikov, volilcev v okraju. V vsem drugem se bodo tudi tu odgovarjajoče uporabljale določbe tega Zakona o okrožnih listah.

Vezanje okrajnih kandidatov se vrši ob predložitvi v odobritev tiste okrajne liste, na katero se vežejo.

IV.

Prijavljanje, vlaganje in potrjevanje list

Clen 20. Državljeni, ki nameravajo predložiti Zvezno listo v potrditev, morajo poprej poslati Zvezni volilni komisiji prijavo svoje zvezne liste.

Prijava Zvezne liste vsebuje:

1. naziv liste;
2. rodbinsko in krstno ime, poklic in bivališče nosilca liste.

Prijavo mora podpisati 100 državljanov, ki uživajo volilno pravico. Prvi trije podpisniki po vrstnem redu se smatrajo za vlagatelje prijave.

Prijavi se priloži potrdilo pristojnih okrajnih odnosno mestnih volilnih komisij o volilni pravici nosilca liste in podpisnikov prijave.

Prijava se vloži najpozneje 10 dni od dneva objave ukaza o razpisu voli-

tev. Zvezna komisija mora izdati svojo odločbo v 24 urah po vložitvi prijave.

Ce ugotovi pomanjkljivosti na prijavi liste, pozove Zvezna volilna komisija predlagatelje in zahteva, da jih odstranijo.

Proti odločbi Zvezne volilne komisije imajo predlagatelji pravico pritožbe na Zvezno vrhovno sodišče v roku 48 ur. Vrhovno sodišče izda svojo odločbo v roku 24 ur.

Clen 21. Okrožne liste so lahko v sestavu zvezne liste ali samostojne.

V sestavu iste zvezne liste v istem okrožju je lahko samo ena okrožna lista.

Okrožna lista, ki je prijavljena kot samostojna lista, se ne more naknadno prijaviti v sestavu zvezne liste.

Okrožna listo, ki je prijavljena kot sestavni del zvezne liste, lahko predlagatelj naknadno označijo kot samostojno listo, če ne pride do sestave zvezne liste, ki je bila v njenem sestavu prijavljena ali če zvezna lista ni bila potrjena.

Clen 22. Okrožna lista se mora predložiti v potrditev v dveh primerkih Okrožni volilni komisiji najkasneje pet tednov pred dnevom volitev. Komisija takoj izda predlagateljem potrdilo o prejemu liste.

Okrožna listo mora podpisati 150 državljanov, ki uživajo volilno pravico iz volilnega okrožja, od katerih jih mora biti najmanj po 20 iz polovice volilnih okrajev dotičnega okrožja. Prvi trije podpisniki se smatrajo za predlagatelje.

Obenem z okrožno listo, ki se prijavlja kot sestavni del ene zvezne liste, se mora predložiti pristavek dotične zvezne liste in dokaz, da je zvezna lista prijavljena.

Podpisi morajo biti overljeni po katerem koli narodnem sodišču.

Clen 23. Okrožna volilna komisija takoj po prejemu kandidatne liste ugotovi, ali je sestavljena po določbah tega zakona. Če najde komisija formalne pomanjkljivosti, mora o tem takoj obvestiti predlagatelje liste in jih pozvati, da pomanjkljivosti odstranijo.

Clen 24. Čim okrožna volilna komisija prejme kandidatno listo, jo obenem z imeni predlagateljev razgrne na vpogled volilcem na svojem sedežu kakor tudi na vseh sedežih okrajnih volilnih komisij, v objavi pa razglasi določbe tega člena o pravici volilcev do ugovora in o tozadavnem postopku.

Volilci imajo pravico vložiti v treh dneh ugovor proti kandidaturi tistih oseb, za katere smatrajo, da ne izpolnjujejo pogojev v smislu člena 6., da bi bile voljene.

Ugovori se predložijo volilni komisiji neposredno ali preko Okrajnih narodnih odborov. Komisija takoj seznanj o vloženih ugovorih predlagatelje liste, ki imajo pravico v 48 urah predložiti odgovor na ugovore.

Clen 25. Če komisija po vsem tem po službeni dolžnosti ali na podlagi ugovora volilcev ugotovi, da polovica predloženih kandidatov in namestnikov na isti kandidatni listi nima pravice biti voljena, zavrne v 24 urah listo in o tem takoj obvesti predlagatelje s posebno odločbo. Proti tej odločbi imajo predlagatelji pravico pritožbe na Deželno (oblastno) volilno komisijo v roku 24 ur po prejemu njene odločbe. Pritožba se lahko izroči neposredno Deželni (oblastni) volilni komisiji ali preko Okrajne volilne komisije. Odločba Deželne (oblastne) volilne komisije je končnoveljavna in izdana mora biti v 24 urah po prejemu pritožbe.

Ce pa komisija po službeni dolžnosti ali na temelju ugovora volilcev ugotovi, da eden ali več kandidatov in namestnikov na okrajni listi nima pravice biti voljeni za poslance, mora o tem v 24 urah izdati predlagateljem posebno odločbo. Predlagatelji imajo pravico v 24 urah po prejemu odločbe predložiti namesto odklonjenih druge kandidate ali pa pritožiti se proti odločbi na Deželno (oblastno) volilno komisijo. Glede te pritožbe in odločbe Deželne (oblastne) komisije veljajo določbe prejšnjega odstavka.

Ce ni nobenih pomanjkljivosti ali če so te odstranjene, potrdi komisija v 24 urah kandidatno listo, zabeleži čas, ko je bila lista potrjena in katera je po vrstnem redu ter o tem takoj obvesti predlagatelje liste in Deželno (oblastno) volilno komisijo. V nasprotnem primeru komisija v 24 urah listo zavrne. Tudi tu veljajo določbe iz odstavka 1. tega člena glede pritožbe in odloka Deželne (oblastne) volilne komisije.

Potrjene okrajne liste se objavljajo v zveznem »Službenem listu« kakor tudi v službenih glasilih federalnih enot odnosno oblastih.

Clen 26. Predlagatelji zvezne liste morajo najpozneje 14 dni pred dnevom volitev predložiti Zvezni volilni komisiji v potrditev sestavljeno zvezno listo. Če v tem roku prijavljena lista ni predložena v potrditev, ugotovi Zvezna volilna komisija s svojo odločbo, da ta lista ne obstoja.

Zvezna lista mora biti sestavljena iz potrjenih okrajnih list v najmanj polovici volilnih okrožjih v državi.

Ce najde komisija na listi formalne pomanjkljivosti, obvesti o tem najpozneje v 24 urah predlagatelje zvezne liste in jih pozove, da pomanjkljivosti odstranijo.

Svojo odločbo, s katero potrdi ali ne potrdi zvezne liste, mora Zvezna volilna komisija izdati v 48 urah po predložitvi liste v potrditev. V odločbi, s katero potrdi listo, zabeleži komisija čas, kdaj je bila lista potrjena in katera je po vrstnem redu.

Proti odločbi Zvezne volilne komisije imajo predlagatelji pravico pritožbe na Zvezno vrhovno sodišče v roku 48 ur po prejemu odločbe. Sodišče mora izdati odločbo v 24 urah po prejemu pritožbe.

Potrjeno zvezno listo komisija takoj

objavi v zveznem »Službenem listu«, obvesti o tem predlagatelje liste s posebno odločbo, a preko Deželnih (oblastnih) volilnih komisij obvesti tudi vse Okrajne volilne komisije v državi. Enako se v »Službenem listu« objavi tudi odločbo Zvezne volilne komisije, da volilna lista ni bila potrjena ali da ne obstoja.

Clen 27. Deželna (oblastna) lista za volitve v Skupščino narodov se predloži v potrditev Deželni (oblastni) volilni komisiji v dveh primerkih najpozneje 30 dni pred dnevom volitev.

Clen 28. Deželno (oblastno) volilno listo mora podpisati po 10 volilcev iz dveh tretjin okrajev v najmanj polovici volilnih okrožij federalne enote odnosno oblasti. Podpisi morajo biti overljeni po katerem koli narodnem sodišču.

Prvi trije podpisniki se smatrajo za predlagatelje liste.

Clen 29. Deželna (oblastna) volilna komisija takoj po prejemu list ugotovi, ali so sestavljene po določbah tega zakona. Če najde komisija formalne pomanjkljivosti, obvesti o tem takoj predlagatelje liste in jih pozove, da pomanjkljivosti odstranijo.

Clen 30. Čim Deželna (oblastna) volilna komisija prejme kandidatno listo, jo mora obenem z imeni predlagateljev razgrniti na vpogled volilcem na svojem sedežu, kakor tudi na vseh sedežih okrajnih in okrajnih volilnih komisij svoje federalne enote odnosno oblasti. V objavi razglasi komisija določbe tega člena o pravici volilcev do ugovora in tozadavnem postopku.

Volilci imajo pravico vložiti v treh dneh ugovor proti kandidaturi tistih oseb, za katere smatrajo, da ne izpolnjujejo pogojev, da bi bile voljene po tem Zakonu.

Ugovori se pošljejo Deželni (oblastni) volilni komisiji neposredno ali preko okrajnih odnosno okrajnih odnosno mestnih volilnih komisij. Komisija takoj seznanj o vloženih ugovorih predlagatelje liste, ki imajo pravico v 48 urah predložiti odgovor na ugovore.

Clen 31. Če po vsem tem komisija po službeni dolžnosti ali na temelju ugovora volilcev ugotovi, da polovica predlaganih kandidatov in namestnikov na isti Deželni (oblastni) listi nima pravice biti voljena, odkloni v 24 urah listo in o tem takoj obvesti predlagatelje s posebno odločbo. Proti tej odločbi imajo predlagatelji pravico pritožbe na Deželno (oblastno) vrhovno sodišče v 48 urah po prejemu odločbe. Pritožba se pošlje preko Deželne (oblastne) volilne komisije. Odločba Deželne (oblastne) vrhovnega sodišča je končnoveljavna in izdana mora biti v 24 urah po prejemu pritožbe.

Ce pa komisija po službeni dolžnosti ali na temelju ugovora volilcev ugotovi, da eden ali več kandidatov in namestnikov na Deželni (oblastni) listi nima pravice biti voljeni za poslance, izda o tem v 24 urah predlagateljem posebno odločbo. Predlagatelji imajo pravico v 24 urah po prejemu odločbe predložiti namesto zavrnjenih ali pa pritožiti se proti odločbi na Deželno (oblastno) vrhovno sodišče. Glede te pritožbe in odločbe sodišča veljajo določbe prejšnjega odstavka.

Clen 32. Ko komisija ugotovi, da je deželna odnosno oblastna lista sestavljena po določbah tega Zakona, jo potrdi in o tem takoj obvesti predlagatelje liste in Zvezno volilno komisijo. V odločbi, s katero potrdi listo, zabeleži komisija čas, kdaj je bila lista potrjena in katera je po vrstnem redu. Potrjene liste se objavljajo v službenih glasilih federalnih enot odnosno oblasti, kakor tudi v zveznem »Službenem listu«.

Ce Deželna (oblastna) lista ni sestavljena po določbah tega Zakona, jo komisija v 24 urah zavrne. Proti tej odločbi lahko predlagatelji v 48 urah vložijo preko Deželne (oblastne) volilne komisije pritožbo na Deželno (oblastno) vrhovno sodišče. Odločba sodišča je končnoveljavna in izdana mora biti v 24 urah po prejemu pritožbe.

Ce Deželna (oblastna) lista ni sestavljena po določbah tega Zakona, jo komisija v 24 urah zavrne. Proti tej odločbi lahko predlagatelji v 48 urah vložijo preko Deželne (oblastne) volilne komisije pritožbo na Deželno (oblastno) vrhovno sodišče. Odločba sodišča je končnoveljavna in izdana mora biti v 24 urah po prejemu pritožbe.

Ce Deželna (oblastna) lista ni sestavljena po določbah tega Zakona, jo komisija v 24 urah zavrne. Proti tej odločbi lahko predlagatelji v 48 urah vložijo preko Deželne (oblastne) volilne komisije pritožbo na Deželno (oblastno) vrhovno sodišče. Odločba sodišča je končnoveljavna in izdana mora biti v 24 urah po prejemu pritožbe.

Ce Deželna (oblastna) lista ni sestavljena po določbah tega Zakona, jo komisija v 24 urah zavrne. Proti tej odločbi lahko predlagatelji v 48 urah vložijo preko Deželne (oblastne) volilne komisije pritožbo na Deželno (oblastno) vrhovno sodišče. Odločba sodišča je končnoveljavna in izdana mora biti v 24 urah po prejemu pritožbe.

Ce Deželna (oblastna) lista ni sestavljena po določbah tega Zakona, jo komisija v 24 urah zavrne. Proti tej odločbi lahko predlagatelji v 48 urah vložijo preko Deželne (oblastne) volilne komisije pritožbo na Deželno (oblastno) vrhovno sodišče. Odločba sodišča je končnoveljavna in izdana mora biti v 24 urah po prejemu pritožbe.

Ce Deželna (oblastna) lista ni sestavljena po določbah tega Zakona, jo komisija v 24 urah zavrne. Proti tej odločbi lahko predlagatelji v 48 urah vložijo preko Deželne (oblastne) volilne komisije pritožbo na Deželno (oblastno) vrhovno sodišče. Odločba sodišča je končnoveljavna in izdana mora biti v 24 urah po prejemu pritožbe.

Ce Deželna (oblastna) lista ni sestavljena po določbah tega Zakona, jo komisija v 24 urah zavrne. Proti tej odločbi lahko predlagatelji v 48 urah vložijo preko Deželne (oblastne) volilne komisije pritožbo na Deželno (oblastno) vrhovno sodišče. Odločba sodišča je končnoveljavna in izdana mora biti v 24 urah po prejemu pritožbe.

Ce Deželna (oblastna) lista ni sestavljena po določbah tega Zakona, jo komisija v 24 urah zavrne. Proti tej odločbi lahko predlagatelji v 48 urah vložijo preko Deželne (oblastne) volilne komisije pritožbo na Deželno (oblastno) vrhovno sodišče. Odločba sodišča je končnoveljavna in izdana mora biti v 24 urah po prejemu pritožbe.

Ce Deželna (oblastna) lista ni sestavljena po določbah tega Zakona, jo komisija v 24 urah zavrne. Proti tej odločbi lahko predlagatelji v 48 urah vložijo preko Deželne (oblastne) volilne komisije pritožbo na Deželno (oblastno) vrhovno sodišče. Odločba sodišča je končnoveljavna in izdana mora biti v 24 urah po prejemu pritožbe.

Ce Deželna (oblastna) lista ni sestavljena po določbah tega Zakona, jo komisija v 24 urah zavrne. Proti tej odločbi lahko predlagatelji v 48 urah vložijo preko Deželne (oblastne) volilne komisije pritožbo na Deželno (oblastno) vrhovno sodišče. Odločba sodišča je končnoveljavna in izdana mora biti v 24 urah po prejemu pritožbe.

Ce Deželna (oblastna) lista ni sestavljena po določbah tega Zakona, jo komisija v 24 urah zavrne. Proti tej odločbi lahko predlagatelji v 48 urah vložijo preko Deželne (oblastne) volilne komisije pritožbo na Deželno (oblastno) vrhovno sodišče. Odločba sodišča je končnoveljavna in izdana mora biti v 24 urah po prejemu pritožbe.

Ce Deželna (oblastna) lista ni sestavljena po določbah tega Zakona, jo komisija v 24 urah zavrne. Proti tej odločbi lahko predlagatelji v 48 urah vložijo preko Deželne (oblastne) volilne komisije pritožbo na Deželno (oblastno) vrhovno sodišče. Odločba sodišča je končnoveljavna in izdana mora biti v 24 urah po prejemu pritožbe.

Ce Deželna (oblastna) lista ni sestavljena po določbah tega Zakona, jo komisija v 24 urah zavrne. Proti tej odločbi lahko predlagatelji v 48 urah vložijo preko Deželne (oblastne) volilne komisije pritožbo na Deželno (oblastno) vrhovno sodišče. Odločba sodišča je končnoveljavna in izdana mora biti v 24 urah po prejemu pritožbe.

Ce Deželna (oblastna) lista ni sestavljena po določbah tega Zakona, jo komisija v 24 urah zavrne. Proti tej odločbi lahko predlagatelji v 48 urah vložijo preko Deželne (oblastne) volilne komisije pritožbo na Deželno (oblastno) vrhovno sodišče. Odločba sodišča je končnoveljavna in izdana mora biti v 24 urah po prejemu pritožbe.

Ce Deželna (oblastna) lista ni sestavljena po določbah tega Zakona, jo komisija v 24 urah zavrne. Proti tej odločbi lahko predlagatelji v 48 urah vložijo preko Deželne (oblastne) volilne komisije pritožbo na Deželno (oblastno) vrhovno sodišče. Odločba sodišča je končnoveljavna in izdana mora biti v 24 urah po prejemu pritožbe.

Ce Deželna (oblastna) lista ni sestavljena po določbah tega Zakona, jo komisija v 24 urah zavrne. Proti tej odločbi lahko predlagatelji v 48 urah vložijo preko Deželne (oblastne) volilne komisije pritožbo na Deželno (oblastno) vrhovno sodišče. Odločba sodišča je končnoveljavna in izdana mora biti v 24 urah po prejemu pritožbe.

Ce Deželna (oblastna) lista ni sestavljena po določbah tega Zakona, jo komisija v 24 urah zavrne. Proti tej odločbi lahko predlagatelji v 48 urah vložijo preko Deželne (oblastne) volilne komisije pritožbo na Deželno (oblastno) vrhovno sodišče. Odločba sodišča je končnoveljavna in izdana mora biti v 24 urah po prejemu pritožbe.

2. naziv liste;

3. priimek in ime, poklic in bivališče nosilca liste;

4. priimek in ime, poklic in bivališče vseh kandidatov in njihovih namestnikov.

Razglas ene deželne (oblastne) liste se mora po barvi razlikovati od razglasov drugih deželnih (oblastnih) list, kakor tudi od razglasa okrajnih list za volitve narodnih poslancev v Zvezno skupščino.

Razglas priključene liste mora biti drugačne barve kakor razglas liste, kateri je priključena, toda v razglasu mora biti zabeleženo, da je lista priključena, kakor tudi, kateri listi je lista priključena.

Volilne liste iste skupine državljanov morajo biti tiskane v isti barvi, toda pri tem se morajo liste za volitve poslancev v Zvezno skupščino razlikovati z vidnimi znaki od list za volitve poslancev v Skupščino narodov.

Komisija mora poskrbeti, da se najpozneje 8 dni pred dnevom volitev nabijejo ti razglasji v vseh krajih, kjer se bodo volitve vršile, kakor tudi, da se vsakemu volilnemu odboru dostavi najmanj po en primerke razglasa vsake kandidatne liste.

VI.

Volilni pripomočki

Clen 35. Zvezna volilna komisija mora poskrbeti, da okrajne volilne komisije pravočasno pripravijo in dobe vse potrebne volilne pripomočke (skrinjice, krogljice in drugi pribor) in sicer posebej za volitve v Zvezno skupščino in posebej za volitve v Skupščino narodov, voden evidenco o tem, kaj je bilo kateri komisiji poslano.

Ko okrajne volilne komisije prejmejo in pripravijo volilne pripomočke, jih pošljejo okrajnim volilnim komisijam in pazijo na to, da dobi vsaka volilna komisija odgovarjajoče pripomočke po številu volilšč, kandidatnih list in volilcev v okraju.

Okrajne volilne komisije morajo skrbeti za čuvanje teh pripomočkov kakor tudi za to, da se preko krajevnih narodnih odborov pravočasno dostavijo volilnim odborom.

Clen 36. Skrinjice morajo biti iz lesa ali kakega drugega primernega materiala, zapirati in odpirati se morajo z dvema različnima ključema in narejene morajo biti tako, da se spuščanje krogljic vanje ne vidi in ne sliši.

Na vsaki skrinjici mora biti jasno vtisnjena njena zaporedna številka in grb Demokratične Federativne Jugoslavije.

Podrobnejši obrazec volilnih pripomočkov bo določilo ministristvo za Konstituantno s posebnimi navodili.

VII.

Volilna, volilni odbori, glasovanje

Clen 37. Vsak volilec lahko glasuje samo enkrat za en dom Ustavodajne skupščine.

Volilec glasuje osebno na volilšču in samo za potrjene in objavljene kandidatne liste.

Clen 39. Volilšč mora biti v najprikladnejšem poslopiju, ki ga krajevni odbor v ta namen določi.

V krajih, ki imajo nad 500 volilcev, se mora vršiti glasovanje na več volilščih, ki morajo biti volilcem lahko dostopna. V tem primeru mora biti vsako volilšče označeno s svojo številko.

Volilšče mora krajevni narodni odbor objaviti na običajni način najmanj 8 dni pred dnevom volitev in razglasiti, kateri volilci bodo tam glasovali.

V majhnih krajih lahko okrajna volilna komisija odredi, da tvorita dva ali več krajev eno volilšče, toda v tem primeru ne sme biti združenih v eno volilšče nad 500 volilcev.

Clen 40. Za vsake volilšče mora biti postavljen volilni odbor, obstoječ iz predsednika volilnega odbora in dveh

članov. Predsedniku in obema članoma se določijo namestniki.

Predsednike, člane in namestnike volilnih odborov za vsa volilšča in v enem volilnem okraju postavlja okrajna (mestna) volilna komisija na predlog krajevnih narodnih odborov.

Clen 41. Okrajna (mestna) volilna komisija mora izročiti imenovanemu predsedniku volilnega odbora na revers akt o imenovanju - podpisom predsednika in enega člana komisije.

Clen 42. Člani volilnega odbora imajo pravico glasovati na volilšču, na katerem na dan volitev izpolnjujejo svojo dolžnost, če predlože potrdilo, da so vpisani v stalni volilni imenik svojega kraja. To potrdilo se mora predložiti zapisniku o delu volilnega odbora.

Clen 43. Najpozneje tri dni pred volitvami lahko prijavi vsak poedini okrajni kandidat kandidatne liste okrajni (mestni) volilni komisiji po enega predstavnika svoje liste in njegovega namestnika za vsako volilšče. Enako lahko predlagatelji deželnih (oblastnih) list za Skupščino narodov prijavijo svoje predstavnike in namestnike za vsako volilšče.

Predsednik okrajne (mestne) volilne komisije ali njegov namestnik mora najpozneje v 48 urah izdati potrebno potrdilo za vsakega prijavljenega predstavnika in namestnika s pečatom okrajnega narodnega odbora in svojim podpisom. O tem mora okrajna (mestna) volilna komisija takoj obvestiti krajevni odbor tistega volilšča, za katero je bil predstavnik volilni komisiji, bo služilo predstavnikom listi odnosno njihovim namestnikom kot legitimacija za udeležbo pri delu volilnih odborov.

Pogodba o prijateljstvu in zavezništvu med ZSSR in Kitajsko

mogočno orodje v borbi za mir na Daljnem vzhodu in za mir na vsem svetu

Sklenjeni so tudi posebni sporazumi o oporišču Port Arturju, luki Daljni in »Kitajski čangčunski železnici« — Sovjetska vlada priznala suverenost Kitajske nad Mandžurijo, kitajska vlada pa priznava neodvisnost Mongolske ljudske republike

Moskva, 28. avg. (Tass.) V času med 30. junijem in 14. julijem in po berlinski konferenci so bila v Moskvi pogajanja med predsednikom Sveta ljudskih komisarjev ZSSR Stalinom in ljudskim komisarjem za zunanje zadeve ZSSR Molotovom na eni in predsednikom vlade Kitajske republike Soongtseveonom ter ministrom za zunanje zadeve Vangšitsem na drugi strani.

Pogajanja so se končala s podpisom prijateljske in zavezniške pogodbe med ZSSR in Kitajsko republiko dne 14. avgusta. Obenem so bili podpisani: sporazum o Kitajski čangčunski železnici (kitajska vzhodna železnica in južno mandžurska železnica), sporazum o Port Arturju, sporazum o pristanišču Daljni, sporazum med sovjetskimi vrhovnim poveljnikom in kitajsko upravo po prihodu sovjetskih čet na ozemlje te uprave. Obe podpisnici sta izmenjali note o neodvisnosti mongolske ljudske republike, o izkazovanju pomoči osrednji kitajski vladi, o kitajski suverenosti nad Mandžurijo in o pripetljaju v Sinkiangju.

Pogodbo sta v Krenju podpisala v imenu predsedstva Vrhovnega sovjeta ZSSR ljudski komisar za zunanje zadeve Molotov, v imenu Kitajske republike pa kitajski zunanji minister Vangšitse. Podpisu pogodbe in sporazumov je prisostvoval tudi predsednik Sveta ljudskih komisarjev ZSSR Stalin.

Predsedstvo Vrhovnega sovjeta ZSSR in zakonodajni odbor Kitajske republike sta 24. avgusta ratificirala zavezniško in prijateljsko pogodbo ter sporazume, ki so bili podpisani 14. avgusta.

Pogodba o prijateljstvu in zavezništvu

Predsedstvo Vrhovnega sovjeta ZSSR in predsednik narodne vlade Kitajske republike želeč utrditi prijateljske odnose, ki so vedno obstojali med Sovjetsko zvezo in Kitajsko republiko, s zavezništvom in dobrim povojnim sodelovanjem med sosedji, sta odločena, da podpirata drug drugega v boju proti napadu sovražnikov Združenih narodov v tej svetovni vojni in da sodelujeta v skupni vojni proti Japoniji do njene brezpogojne predaje, izražajoč nepopustljivo željo, da sodelujeta v svrhu ohranjanja miru in varnosti za blagor ljudstev obeh dežel in vseh prijateljskih narodov, v skladu s načeli skupne deklaracije Združenih narodov z dne 1. januarja 1942, deklaracije štirih sil, podpisane v Moskvi 30. oktobra 1943 in Ustanovne listine Združenih narodov — sta se odločila, da v ta namen skleneta pričujočo pogodbo in sta za svoje opolnomočenje imenovala:

Predsedstvo Vrhovnega sovjeta ZSSR Vjačeslava Molotova, ljudskega komisarja za zunanje zadeve ZSSR; predsednik narodne vlade Kitajske republike pa Vangšitsea, ministra zunanjih zadev Kitajske republike, ki sta se po izmenjavi svojih poverljivih listin, ki so bile spoznane za oblikovno pravilne in v redu, sporazumele o naslednjem:

Čl. 1.

Visoki pogodbenici se obvezujeta, da bosta nadaljevali vojno proti Japoniji do končne zmage. Visoki pogodbenici se obvezujeta, da si bosta medsebojno nudili v tej vojni vse potrebno vojaško in drugo podporo in pomoč.

Čl. 2.

Visoki pogodbenici se obvezujeta, da ne bosta začeli separatnih pogajanj z Japonijo in da brez medsebojne privolitve ne bosta sklenili premirja ali mira bodisi s sedanjo japonsko vlado ali s katero koli drugo vlado ali organom oblasti, ki bi bil vzpostavljen na japonskem in ki se ne bi jasno odrekel vsem zapadalnim namenom.

Čl. 3.

Visoki pogodbenici se obvezujeta, da bosta po zaključku vojne proti Japoniji skupno ukrenili vse, kar bo v njihovi moči, da onemogočita ponoven napad in prekršitev miru s strani Japonije. Če se ena izmed pogodbenic zaplete v sovražnost proti Japoniji, ki bi bile posledica japonskega napada na to pogodbenico, bo druga pogodbenica tej, v sovražnosti zapleteni pogodbenici, nemudoma nudila vse vojaško in drugo, podporno in pomoč s sredstvi, ki ji

Sporazum o »Kitajski čangčunski železnici«

Po izgonu japonskih oboroženih sil iz treh vzhodnih provinc Kitajske bodo glavne proge kitajske vzhodne železnice in južnomandžurske železnice, ki tečejo od postaje Mandžurija do postaje Pogranična in od Harbina do pristanišča Daljni in Port Arturja, ki so združene v eno samo železnico z imenom »Kitajska čangčunski železnica«, postale last ZSSR in Kitajske republike in jih bosta obe državi upravljali skupno. V skupno last in pod skupno vodstvo preidejo te tiste glavne in pomožne železniške proge, ki jih je zgradila Kitajska vzhodna železnica pod rusko in skupno sovjetsko-kitajsko upravo ter južnomandžurska železnica v razdobju ruske uprave. Nadalje pomožna podjetja, ki služijo neposredno tej železnici in ki so bila osnovana v zgoraj navedenih razdobjih. Vse druge železniške proge in pomožna podjetja bodo prešla v polno posest kitajske vlade. Skupno vodstvo zgoraj navedenih železnic bo izvrševala enotna uprava, ki bo podrejena kitajski suverenosti kot popolnoma trgovsko prevozna podjetje.

Pravica skupnega lastništva pripada obema strankama enako in ni niti v celoti niti deloma prenosna. Za skupno vodstvo zgornjih železnic se ustanovi kitajsko-sovjetsko družba za Kitajsko čangčunsko železnico. V družbi bo postavljen desetčlanski odbor ravnateljev, od katerih jih bo pet imenovala kitajska vlada in pet sovjetska vlada. Ravnateljski odbor bo imel svoj sedež v mestu Čangčun. Kitajska vlada je odgovorna za zastražnje železnic. Za čuvanje železniških poslopij, opreme in druge lastnine, kakor tudi za preprečitev uničenja, izgube ali tatvine prevoznega blaga bo kitajska vlada postavila železniško policijo pod svojim nadzorom.

Če bosta ta želja potrjena po plebiscitu, Sovjetska vlada je z zadovoljstvom prejela noto kitajske vlade in je s svoje strani izjavila, da bo spoštovala neodvisnost in ozemeljsko nedotakljivost Mongolske ljudske republike. Vse te pogodbe in sporazumi soglašajo z odločitvami treh zavezniških voditeljev na krimski konferenci v februarju t. l.

bodo na razpolago. Ta člen ostane v veljavi do tistega časa, ko bo na prošnjo obeh visokih pogodbenic odgovornost za preprečitev nadaljnjih napadov s strani Japonske prevzela organizacija Združenih narodov.

Čl. 4.

Vsaka od obeh visokih pogodbenic se obvezuje, da ne sklene nobenega zavezništva in ne pristopi k nobeni koaliciji, ki bi bila usmerjena proti drugi pogodbenici.

Čl. 5.

Visoki pogodbenici sta, upoštevajoč interese varnosti in gospodarskega razvoja obeh, sporazumni o tem, da bosta po sklenitvi miru delali skupno v tesnem in prijateljskem sodelovanju in da bosta ravnali v skladu s načeli medsebojnega spoštovanja svoje suverenosti in teritorialne integritete ter neomešavanja v notranje zadeve druge pogodbenice.

Čl. 6.

Visoki pogodbenici s strinjata o tem, da si bosta v povojnem razdobju nudili druga drugo vso možno gospodarsko pomoč za omogočenje in pospeševanje obnove obeh dežel in da bosta doprinesli svoj delež k svetovnemu procvitu.

Čl. 7.

V pričujoči pogodbi se ne sme nobena stvar tolmačiti na način, ki bi posegal v pravice in obveznosti visokih pogodbenic kot članic organizacije Združenih narodov.

Čl. 8.

Pričujoča pogodba se mora ratificirati v najkrajšem možnem času. Izmenjava ratifikacijskih listin naj se izvrši v Čungkingu čim prej mogoče. Pogodba stopi v veljavo neposredno po svoji ratifikaciji in ostane v veljavi 30 let. Če nobena od visokih pogodbenic eno leto pred potekom roka pogodbe ne naznani svoje želje, da jo odpove, bo pogodba ostala v veljavi za nedoločen čas in vsaka od visokih pogodbenic lahko ukine njeno veljavnost, če eno leto vnaprej drugo pogodbenico obvesti v tem smislu.

V potrdilo vsega tega sta opolnomočena podpisala pričujočo pogodbo in jo opremila s pečati.

V Moskvi, 14. avgusta 1945, kar odgovarja 14. dnevu meseca avgusta 34. leta Kitajske republike. V dveh kopijah, v ruskem in kitajskem jeziku, z enako veljavnostjo obeh besedil.

Podpisano s pooblastilom predsedstva Vrhovnega sovjeta ZSSR — Molotov; po pooblastilu predsednika narodne vlade Kitajske republike — Vangšitse.

stvom. Železniška policija mora obenem vzdrževati red na železnici. Kitajska vlada bo določila dolžnosti policije v izpolnjevanju tega člena po posvetovanju s sovjetsko vlado.

Železnica se sme uporabljati za prevoz sovjetskih čet samo za čas vojne z Japonijo. Sovjetska vlada ima pravico, da prevažna po železnici v tranzitnem prometu brez carinskega pregleda vojaške dobave v zapечатih vozovih, ki jih bo čuvala železniška policija in Sovjetska zveza ne bo postavila svojega lastnega oboroženega spremstva.

Kitajska vlada ne bo zahtevala carinskih plačil in drugih pristojbin za blago, ki se bo v tranzitnem prometu prevažalo po železnici od ene do druge sovjetske postaje ter s sovjetskega ozemlja do pristanišča Daljni ali Port Arturja in nazaj. Ko bodo taki tovori dosegli kitajsko ozemlje, bodo podvrženi carinskemu pregledu.

Kitajska vlada se obvezuje, da bo na osnovi posebnega sporazuma dobavljala premog, ki ga bo potrebovala železnica.

Kitajska vlada bo pobirala na železnici prav tako davke kot na kitajskih državnih železnicah.

Pogodbenici sta sporazumni v tem, da preskrbita ravnateljskemu odboru Kitajske čangčunske železnice delovni kapital v vsoti, določeni v listini o železnici. Dobičke in izgube pri izkoriščanju železnic se bosta stranki delili na pol.

Lastnina, ki pride v skupno lastništvo ZSSR in Kitajske republike, mora biti določeno od odbora, ki ga bodo tvorili po trije zastopniki vsake vlade. Zgornji odbor mora biti imenovan v Čungkingu v enem mesecu po podpisu pričujočega sporazuma in v treh mesecih po začetku skupnega

izkoriščanja železnice mora odbor dovršiti svoje delo in svoje predloge izročiti v odobritev obema vladama. Ta sporazum je sklenjen za 30 let.

Važna stopnja v razvoju sovjetsko-kitajskih odnosov

»Pravda« o prijateljski in zavezniški pogodbi med Sovjetsko zvezo in Kitajsko

Moskva, 28. avg. (Tass.) V uvodniku pod naslovom: »Važna stopnja v razvoju sovjetsko-kitajskih odnosov« piše »Pravda«:

Kot posledica pogajanj, ki so se vršila v Moskvi med predsednikom Sveta ljudskih komisarjev Stalinom in ljudskim komisarjem za zunanje zadeve ZSSR Molotovom na eni strani ter kitajskim ministrskim predsednikom Soongtseveonom in ministrom za zunanje zadeve Vangšitsemom na drugi strani, je bila podpisana 14. avgusta t. l. pogodba o prijateljstvu in zavezništvu med ZSSR in Kitajsko republiko. Istočasno je bilo podpisanih več sporazumov, ki se tičejo sovjetsko-kitajskih odnosov.

Sovjetsko-kitajska pogodba o prijateljstvu in zavezništvu ter drugi sporazumi med ZSSR in Kitajsko so bili sklenjeni v zgodovinskih dneh. Japonski imperializem je bil uničen in prisiljen k brezpogojni predaji. Z velikimi napori zaveznikov je bilo odstranjeno žarišče napadov na Daljnem vzhodu, z napori, h katerim sta veliko doprinesli tudi ZSSR in Kitajska. Sovjetska zveza in Kitajska sta bili v veliki osvobodilni vojni proti bloku napadalcev na zapadu in na vzhodu v enem taboru. Rdeča armada je zadala japonskim četam uničujoč udarec, zaradi katerega so se dokončno zrušili načrti Japoncev glede razdora med zavezniki. V svoji zmagoviti ofenzivi je Rdeča armada osvobodila Mandžurijo, ki so jo japonski vpadniki odtrgali od Kitajske ter jo spremlili v oporišče za ofenzivo proti Kitajski in ZSSR.

Vsi ti dogodki so edinstvenega zgodovinskega pomena za ZSSR in za Kitajsko ter za nadaljnji razvoj sovjetsko-kitajskih odnosov. Sovjetska država je bila prva svetovna velesila, ki je postavila za temelj svojih odnosov s Kitajsko načeli enakosti in spoštovanja suverenih pravic kitajskega ljudstva. Že v svojih izjavah l. 1919 in leta 1920 je sovjetska vlada proglasila kot nične in neskljene pogodbe in sporazume, ki omejujejo suverene pravice ali interese Kitajske in ki jih je sklenila s Kitajsko bodisi bivša caristična vlada, bodisi tretje velesile. Stališče, ki ga je zavzela sovjetska vlada v pogledu Kitajske, je kitajsko ljudstvo, ki je vedno v Sovjetski zvezi videlo zvestega in nezainteresiranega prijatelja, navdušeno sprejelo.

Splošno je poznan ogromen pomen, ki ga je pripisoval sovjetsko-kitajskemu prijateljstvu veliki voditelj kitajskega ljudstva in ustanovitelj ter prvi predsednik kitajske republike Sunyaten, ki je malo pred svojo smrtjo v poslanici, naslovljeni na Osrednji izvršni odbor ZSSR dejal: »Trdo vedrjem v nespremenljivo podporo, katero ste do sedaj nudili moji deželi.« Danes, ob priliki uničenja japonskega napadala spoznamo preroški pomen besed velikega kitajskega domoljuba Sunyatena, ki je dejal: »Prišel bo dan, ko bo ZSSR pozdravila v svobodni in mogočni Kitajski prijatelja in zaveznika in ko bosta v velikem boju za osvoboditev zatiranih ljudstev sveta dva zaveznika korakala ramo ob ramo proti zmagi.«

Sovjetsko ljudstvo je vsa ta leta ohranilo svojo zvestobo prijateljstva do kitajskega ljudstva. To se je pokazalo jasno v najtežjih dneh Kitajske, ko je kitajsko ljudstvo postalo žrtev napada japonskih napadalcev. Sovjetska zveza je stvarno pokazala svoje spoštovanje do suverenih pravic in narodne časti drugega ljudstva. Sedaj ostaja Sovjetska zveza nespremenljivo zvesta svoji politiki.

Med objavljenimi dokumenti zavzema prvo mesto

pogodba o prijateljstvu in zavezništvu med ZSSR in Kitajsko.

Njen osnoven namen je utrditi prijateljske odnose, ki so vedno obstojali med obema deželama, s pomočjo zavezništva in tesnega povojnega sodelovanja, ki hoče preprečiti ponovitev japonskega napada. Pogodba določa, da bosta obe stranki podvezeli vse mere, ki so v njihovi moči, da onemogočita ponovitev napada in kršitev miru s strani Japonije. Če bi se ena izmed strank zaradi napada s strani Japonske zapletla v vojaške operacije, je druga stranka obvezana, da nudi svojemu zavezniku vojaško in vsakršno drugo pomoč. Pogodba izključuje možnost za obe stranki, da bi sodelovali v zvezi ali koaliciji, ki bi bila naperjena na celovito sodelovanje v duhu dobrega sosedsstva je v tem, da obe stranki upoštevata interese varnosti in gospodarskega razvoja, da tesno in prijateljsko sodelujeta pri utrjevanju miru in da delujeta skladno z načeli vzajemnega spoštovanja suverenosti in ozemeljske celovitosti ter neomešavanja v notranje zadeve druge pogodbenice. Pogodba določa najširšo medsebojno gospodarsko izmenjavo v namenu olajšati in pospešiti obnovo obeh dežel. Obveze, sklenjene v pogodbi, nikakor ne kršijo pravic in obvez obeh strank. Vsebinska pogodba jasno kaže, da je vse,

Po poteku tega roka bo Kitajska čangčunski železnica prešla v popolno last Kitajske republike brez kakršne koli odškodnine.

kar služi utrjevanju sovjetsko-kitajskega prijateljstva, mogočno orodje v borbi za mir na Daljnem vzhodu, za mir na vsem svetu. Sovjetska zveza je trden branik proti japonskemu napadu.

Ziviljenjsko silo pogodbe utrjujejo posebni sporazumi, ki imajo namen s stvarnimi sredstvi povečati varnost obeh strank ter preprečiti napad. V tej zvezi je največje važnosti

sporazum v Port Arturju,

ki je bil izgubljen kot posledica poraza caristične vlade v rusko-japonski vojni 1904—1905 in ki postane zdaj najvažnejše sovjetsko pomorsko oporišče na Pacifiku. Po tem sporazumu bo postal Port Artur pomorsko oporišče, ki bo odprto samo vojnim in trgovskim ladjam Kitajske in Sovjetske zveze. Skupna uporaba Port Arturja kot pomorskega oporišča sloni na sledečih glavnih določbah:

Obrambo oporišča prepušča kitajska vlada vladi ZSSR, ki bo zgradila vse potrebne naprave ter nosila za to vse stroške; vlada ZSSR ima pravico imeti na področju Port Arturja vojaške pomorske in letalske sile in odločati njih razporeditev. Civilna uprava pripada Kitajski. Sestavljena bo vojaška komisija, ki bo razpravljala o problemih, ki se tičejo skupne uporabe področja in bo sestavljena iz dveh kitajskih in treh sovjetskih predstavnikov s sovjetskim predsednikom in kitajskim podpredsednikom.

Sporazumu v Port Arturju je neposredno priključen sporazum o luki Daljni, ki je proglašena za prsto luko, odprto trgovini in plovbi vseh dežel.

Sporazum o Daljnem

predvideva prepustitev dela pomolov in skladišč (na temelju posebnega sporazuma) Sovjetski zvezi ter ureja interese obeh strank tako, da v mirnem času pristanišče ne pripada operacijskemu ozemlju vojaškega oporišča Port Arturja, pač pa pride pod vojaško upravo v slučaju vojne z Japonijo.

Zmagovita Rdeča armada je zlomila japonsko obrambo v Mandžuriji, osvobodila ter prisilila kvantunsko armado k predaji. Sovjetske čete so stopile na ozemlje Mandžurije, z drugimi besedami, na ozemlje treh vzhodnih provinc,

ki jih sovjetska vlada priznava za sestavni del Kitajske.

Sporazum o odnosih je bil sklenjen med vrhovnim poveljnikom sovjetskih čet in Kitajsko vlado.

Važen dodatek pogodbi na polju gospodarskega sodelovanja je

sporazum o Kitajski čangčunski železnici.

Ta sporazum določa skupno izkoriščanje vzhodnih kitajskih in južnih mandžurskih železnic, ki se po izgonu Japoncev iz treh vzhodnih provinc združujejo v enotno železnico, imenovano »Kitajska čangčunski železnica«. Ta železnica bo skupna last ZSSR in Kitajske republike. Pravica lastništva te železnice pripada v enaki meri obeh strankam in je neprenosljiva. Železnico je smatrati kot docela gospodarsko podjetje.

Ob podpisu pogodbe o prijateljstvu in zavezništvu ter sporazumov, ki jo dopolnjujejo, sta Molotov, ljudski komisar za zunanje zadeve ZSSR in zunanji minister Kitajske republike izmenjala važne note.

Posebna nota naglašala, da bo sovjetska vlada dala Kitajski moralno pomoč in podporo v vojaško opremo in drugim materialom.

Nobenh bistvenih sprememb na Daljnem vzhodu 30.000 Japoncev se je zopet predalo Rdeči armadi

Moskva, 28. avg. (Tass) Poročilo sovjetskega obvestilnega urada o operacijah 27. avgusta: 27. avgusta na Daljnem vzhodu ni bilo bistvenih sprememb. 26. avgusta se je

Prva izkrcanja na Japonskem

New York, 28. avg. (Ass. Pr.) Danes so se izkrcale prve ameriške zasedbene čete na Japonskem. Med njimi je 150 inženirjev-specialistov za prometne zveze, ki bodo pripravili letališče Atsugi, 18 milj južno od Tokia, za prihod generala Mac Arthurja, vrhovnega poveljnika, in zasedbenih čet v četrtak.

Skupina je prispela na letališče Atsugi v okrog 48 letalih, ki so bila težko oborožena. Skupina za vzpostavljanje zvez bo zasledila vse krajevne radijske in telefonske zveze ter vse naprave in opremo v pristanišču in na letališču. Palača cesarja Hirohita blizu obale na Sagamiju bo postala glavni stan generala Mac Arthurja na Japonskem.

Guam, 28. avg. (Ass. Pr.) Prve zavezniške ladje bodo zapule v tokijski zaliv danes, ako bo poročilo čistilec min zadovoljivo. Težke bojne ladje bodo sledile v sredo. Isti dan se bodo izkrcale nove čete, ki bodo zavarovale baterije v pomorskem oporišču Jokašuma.

To pomoč bo dajala narodni vladi kot osrednji vladi Kitajske. Nota podarja, da sovjetska vlada potrjuje kitajsko suverenost nad tremi vzhodnimi provincami (t. j. nad Mandžurijo) in da ob razvoju v Sinkiangju izjavlja, da nima nikakega namena, mešati se v notranje zadeve Kitajske.

Manifestacija spoštovanja načela samoodločitve narodov je nota kitajskega zunanjega ministra glede Mongolske ljudske republike, zveste zaveznice ZSSR v teku dolgih let, ki je tako mnogo prispevala k zmagi nad japonskim napadalcem. Kitajska vlada izjavlja, da glede na željo po neodvisnosti, ki jo je mongolsko ljudstvo ponovno izrazilo, priznava

neodvisnost Mangolske ljudske republike v dosežanih mejah,

če bo ta želja potrjena po plebiscitu. Sovjetska vlada je z zadovoljstvom prejela noto kitajske vlade in je s svoje strani izjavila, da bo spoštovala neodvisnost in ozemeljsko nedotakljivost Mongolske ljudske republike. Vse te pogodbe in sporazumi soglašajo z odločitvami treh zavezniških voditeljev na krimski konferenci v februarju t. l.

Sovjetsko ljudstvo bo sprejelo z velikim zadoščanjem pogodbo o prijateljstvu in zavezništvu s Kitajsko in sovjetsko-kitajske sporazume z dne 14. avgusta. Sovjetsko ljudstvo je vedno s največjimi simpatijami spremljalo boj kitajskega ljudstva za neodvisnost in svobodo. Sovjetsko ljudstvo bo z vsem srcem podpiralo vse korake sovjetske vlade, ki so usmerjeni proti utrditvi sovjetsko-kitajskega prijateljstva, ki bo služilo v dobrobit obeh ljudstev in v dobrobit splošnega svetovnega miru.

Sovjetska zveza in Kitajska nista zvezani samo s skupnimi geografskimi mejami, zvezani sta s skupnostjo temeljnih interesov. Ohramba teh interesov pa je zagotovljena s sovjetsko-kitajskimi pogodbami in sporazumi, sklenjenimi na dan 14. avgusta, ki pomenijo važno stopnjo v razvoju in utrditvi prijateljstva velikih ljudstev Sovjetske zveze in Kitajske republike.

★ ★ ★

Predsednik kitajskega zakonodajnega sveta o pogodbi

Čungking, 28. avg. (Ass. Pr.) Predsednik kitajskega zakonodajnega sveta dr. Sunfosom je dejal, da bo nova pogodba o zavezništvu in medsebojni pomoči, ki sta jo podpisali Kitajska in Sovjetska zveza, doseгла, da bo Kitajska varna pred kakršnim koli poskusom napada s strani Japonije. Tako bo lahko Kitajska dovršila svoje obnove in industrijske načrte ter dosegla položaj resnične velesile.

Ameriške izjave o pogodbi

Washington, 28. avgusta. (Ass. Pr.) Združene države so bile stalno informirane o poteku sovjetsko-kitajskih pogajanj v Moskvi, tako je sporočil ameriški državni tajnik James Byrnes. Na vprašanje dopisnikov je Byrnes dejal:

Po mojem mnenju predstavlja nova pogodba med narodno vlado Kitajske republike in vlado Sovjetske zveze s spremljajočimi sporazumi važen korak v odnosih med Kitajsko in Sovjetsko zvezo. Med potekom pogajanj smo iz Moskve dobivali stalna obvestila ter pozdravljamo ta praktični vzgled za nadaljevanje enotnosti in medsebojne pripravljenosti za pomoč, ki naj bi označevala vse postopke članov Združenih narodov v miru in vojni.

Sovjetski strokovnjaki v Čungkingu

Čungking, 28. avg. (Ass. Pr.) Iz Moskve je prišla skupina sovjetskih inženirjev in rudarskih strokovnjakov. Vodili bodo razgovore z uradom za kitajsko vojno proizvodnjo in z ministrstvom za gospodarstvo o problemih, ki se tičejo sovjetsko-kitajskega sodelovanja.

več kot 30.000 japonskih častnikov in vojakov predalo našim četam. Sprejemanje predajajočih se japonskih enot in skupin se nadaljuje.

Guam, 28. avg. (Ass. Pr.) S krova bojne ladje »Duke of York« poročajo: Zavezniško brodogradništvo se je ob 13.30 tokijskega časa zadržalo v zalivu Sagami v bližini tokijskega zaliva.

Ameriško-bolgarski odnosi

Washington, 28. avg. (Ass. Pr.) Vlada Združenih držav je pristala na takojšnje imenovanje generalnega poročnika Vladimira Stojčeva, poveljnika prve bolgarske armade v vojni proti Nemčiji, za bolgarskega političnega zastopnika v Združenih državah. Generalni poročnik Stojčev je bil preje vojaški ataše v Parizu in Londonu.

Franz Werfel umrl

Beograd, 28. avg. (Tanjug.) Agencija Reuter poroča, da je v svojem stanovanju v Kanadi nenadoma preminul znani avstrijski pisatelj Franc Werfel.

Podpisali smo s svojo krvjo

Dopis iz Primorske.

»Podpisi, podpisali...« Kar čez noč je zavrelo med našim ljudstvom. Koderkoli greš, povsod slišiš to čudovito besedo. Na ulici, na trgu, na postaji, v javnih in privatnih prostorih, v življenju polnem mestu in v samotni deželi, povsod, prav povsod se ljudje veselo nagovarjajo: »Podpisi, podpisali... Primorska se bo še enkrat izrekla za Titovo Jugoslavijo.

Navdušeno ljudstvo se hiti podpisovati vsepovsod, po vsej naši lepi Primorski, za priključitev k demokratični in federativni Jugoslaviji. Mi Primorci vemo, da se bliža mirovna konferenca in se hočemo nanjo pripraviti, hočemo pokazati na njej črno na belem in z imeni, kdo in koliko nas zahteva, da so spoštovane naše pravice, pravice, ki smo jih priborili v štiriletni krvavi borbi. S tem, da smo se uprli v ogromni večini okupatorju, prenesli nadčloveške napore in ga pregnali od nas za ceno potokov krvi in se osvobodili z neštetiimi žrtvami, smo dovolj jasno pokazali, da hočemo biti svobodni v naši pravi in edini domovini — v Titovi Jugoslaviji.

Naša borba, naše žrtve, naše požgane vasi, naše izgnane in v tujini iztrebljene celotne družine, opusto-

šena polja — vse to priča, da živi na Primorskem narod, ki noče biti več suženj, da živi narod, ki se je tuju uprl in se ni strašil nobenih žrtev, se je trdovratno boril kljub največjemu terorju, preganjanju in mučenju proti številnejšemu sovražniku za svojo svobodo, za svojo neodvisnost.

So pa danes še ljudje, ki vsega tega ne vedo ali pa vsega tega nočejo vedeti, so ljudje, ki ne priznavajo pri nas že storjenega plebiscita — plebiscita krvi! Zato danes podpisujemo svojo zahtevo na papir, podpisujemo zahtevo, katero so naši borci že podpisali, a niso je podpisali za mizo s črnilo na papir, temveč v borbah s fašisti, na svoja rodna tla s svojo lastno krvjo!

Te podpise, podpise našega Primorskega ljudstva, bomo položili na mirovni konferenci na zeleno mizo pred vse one, ki še ne vedo, da smo mi Primorci dovolj trpeli pod fašizmom, a zdaj hočemo biti svobodni in neodvisni v Titovi Jugoslaviji.

Borili smo se in krvaveli smo; zato zahtevamo:

Primorsko v združenju Jugoslaviji!

Zlobec Ciril

Za svojo ljudsko oblast

Iz Krmina je prispel v Kojško k predsedniku Okrajnega odbora za Brda in Idrijsko, angloameriški guverner in prinesel oglas št. 11, o ukinitvi ljudske oblasti in ponovni vzpostavitvi županstva v Dobrovem in Kojškem. V Kojškem bi bil obnem tudi okrajni sedež z županom in 8 svetovalci.

Predsedniku je bilo naročeno, da do petka 24. t. m. pošlje v Krmin imenik novopostavljenih županov in svetovalcev. Guverner sam je izrazil željo angloameriške oblasti, da bi županstvo v Dobrovem prevzel Virgilij Štiligoj, bivši tajnik pod fašističnim režimom. Predsednik mu je odgovoril, da nima nič proti temu ukazu, le ljudstvo jih mora izvoliti.

Dne 24. t. m. pa je ljudstvo iz Medane, Fojane, Bijane, Dobrove, Šmartna, Vedrijana in iz vseh ostalih vasi Brd prihitelo z zastavami pred sedež okrajnega odbora v Kojško, kjer je demonstriralo proti ukinitvi dosedanjih oblastvenih organizacij, ki so jih sami ustanovili in v katere imajo vse zaupanje in ki odgovarjajo zahtevam Atlantske listine. Ljudstvo je zahtevalo čisto fašistov, odklanjalo vsako vmešavanje oziroma vzpostavljaj-

nje raznih svetovalcev in županov in starih municijev. Z vzkliki maršalu Titu, novi Jugoslaviji, zaščiteni vseh svobodoljubnih narodov Sovjetski zvezi, je ljudstvo zahtevalo priključitev k Sloveniji v okviru federativne demokratske Jugoslavije.

Ob tej priliki je bila sestavljena resolucija, ki jo je dosedaj podpisalo že okrog 3800 ljudi. Resolucija pravi:

Ljudstvo iz Brd je šlo v borbo in se ni balo žrtev, ker je zaupalo, da se bo Atlantska listina spoštovala, da se bo upoštevala samoodločba in volja ljudstva, ki se je odločilo in s krvjo pridobilo svojo demokratično ljudsko oblast. Ljudstvo je 25 let trpelo pod fašistično diktaturo, pod postavljenimi »župani« in je zato danes trdno odločeno, da ne odneha od svojih s krvjo pridobljenih pravic in da ne bo prej odnehalo, dokler ne izvede popolne čistke fašistov. Ti hočejo danes namesto ljudstva, ki se je borilo in umiralo v skupni borbi z demokratičnimi zavezniki proti fašizmu, imeti oblast in vzpostaviti diktaturo.

Zato ljudstvo vseh Brd danes zahteva odstranitev vseh fašistov, ki se še svo-

Aktivisti in aktivistke OF! Naša vnema se preizkuša z dejanji! Zato posvetimo vso skrb sirotam, žrtvam osvobodilne borbe!

Delovna nedelja ljubljanske mladine: Vse utice bodo naše mladinke očistile plevla

Jutri je v Prosenjakovih praznik

Tiho in samotno je na Muri. V motni vodi leži blizu brega težak mlinski kamen. Tisoče urnih ribic plava preko njega. Nekega dne so potihnili vsi mlinski na Muri. Zgoreli so in se potopili. Nekega dne so vsi mosti na Muri zgrmeli v vodo. In življenje, ki je prej tako veselo teklo preko njih, je obstalo na bregu. Na pradu stoji samotni ribič in potaplja v vodo svojo staro mrežo. Neslišno drsi preko plitve vode brod — edini most, ki še veže oba bregova Mure. Počasi drsi brod in voda rahlo šumi ob veshu. Zenske, ki so v Dokležovju nakupile lončeno posodo, se peljejo v Veržej. Samo žaga, ki se oglašja na dokležovskem bregu, moti tiho. Na blatni prod in grmovje ob vodi sije vroče dopoldansko sonce. Vetr pozibava veje jas, ki se raztezajo nad grobovi ob Muri. Mnogi sovji mladenci so tu na bregu Mure končali svojo življenjsko pot. Vetr in voda pripovedujeta svoje stare povesti. Tako gre vroč poletni dan...

si na kaziputih so v cirilici, v ruščini. Na bele steno prekmurskih hiš je sovjetski vojak nestetokrat izpisal priznanje pogumnim slovenskim partizanom in potrdilo našemu bratstvu.

Tja do madžarske meje hiti avtomobil. Mimo sadovnjakov in vinogradov, mimo redko posejanih goriških hiš, v zadajo slovensko postojanko v tem delu Prekmurja — Prosenjakovec. Vas, ki je po narodnosti mešana in sicer je približno polovica vaščanov slovenske, polovica madžarske narodnosti. Jutri je praznik in jutri bodo v vaseh ob meji voliti.

Avtomobil je zdrčal po blatni cesti v vas. Zvečerilo se je. Krave, ki gredo s paše, se leno prestopajo v breg. Zenske, ki nesejo na glavah bremena trave, postajajo na cesti, da si ogledajo pozne goste, ki so se pripeljali iz Sobote, k volitvam.

»Što je ti školnik?« hočejo vedeti člani volitvene komisije. »Školnika ti nemamo,« pravijo ljudje. Prišel je občinski tajnik in komisija se je podala na delo. Zvečer, ko je poslednji človek v vasi končal z delom, se je zbrala vas pod starimi lipami in hrasti, pod zvezdnatim nebom in ob brleči svetlobi petrolejke jim je delegat iz Sobote govoril o velikem pomenu prvih svobodnih volitev v naši

obodno kretajo in izpustitev vseh protifašistov.

Zahteva narodna sodišča, katero bodo sodila fašiste, krivce svetovnega gorja in vojn.

Hoče samo ljudsko demokratično oblast in zahteva zato svobodne in tajne volitve!

Mir, katerega želi vse človeštvo, se lahko ohrani samo, če se upošteva enakopravnost vseh narodov in če se priznava demokratične težnje takega naroda.

Za nas velja isto geslo, s katerim smo zmagali v 4letni borbi proti fašizmu: Smrt fašizmu — svoboda narodu!

V odgovor na ukaz št. 11 je Okrajni odbor Brda in Idrijsko poslal sporočilo angloameriškim vojaškim oblastem v Krmini, da se je zbralo ljudstvo in da pričakuje odposlanstvo iz Krmina, s katerim bi se o tej zadevi pogovorilo. Iz Krmina pa je okrajni odbor dobil sporočilo, da se zastopniki angloameriških vojaških oblasti tega sestanka ne morejo udeležiti.

★

Tudi bovško ljudstvo na braniku svojih pravic

Čim se je po bovškem okraju razvedelo o zadnjem ukrepu angloameriške uprave, s katerim se razpuščajo narodnosvobodilni odbori, so od vseh strani ljudje v povorkah prihitali v Bovec, da demonstrirajo proti tem ponovnim kršenjem s krvjo priborjenih pravic.

Nad 2000 mož, žena in mladine se je s prapori in transparenti zbralo pred poslopjem Okrajnega odbora, kjer je prišlo dobrih manifestacij za Jugoslavijo in proti fašizmu in reakciji. Posebno je razburilo ljudstvo dejstvo, da so vojne oblasti hotele postaviti v odbor bivšega fašističnega davkarja, ki se je sedaj zopet priključil v Bovec. Po govorih je ljudstvo sklenilo, da bo poslalo v Gorico delegacijo na vojaško upravo s protestom, v katerem zahtevajo upoštevanje Atlantske karte in sklepov teheranske konference.

★

Odnos Primorcev do jugoslovanske vojske

V Kostanjevici, kjer je jugoslovanski odred, vidimo izrazit primer bratstva med vojsko in civilnim prebivalstvom in to ne le v vsakdanjem življenju, temveč tudi v kulturnem, političnem in socialnem delovanju.

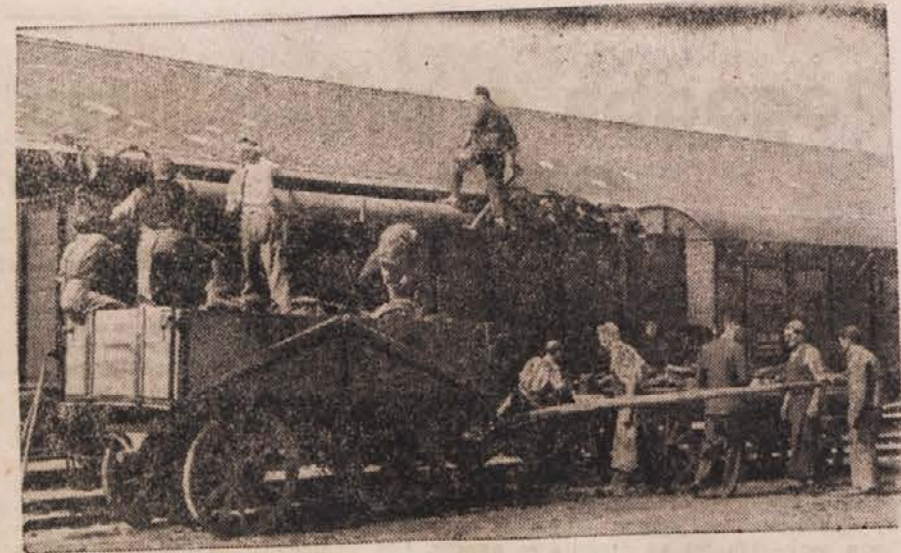
Tudi iz ostalih krajev, kjer ni jugoslovanskih borcev, prihaja ljudstvo na obisk in izraža polno zaupanje, da bo kmalu živelo v vsakdanjem stiku z ljudsko vojsko. Iz daljne Benečije in Furlanije prihajajo Slovenci in Italijani in jim prinašajo cvetje, sadje in zastave. Delegacija iz Cedadja je izročila veliko italijansko in slovensko zastavo s peterokrako zvezdo kot darilo Slovencev in Italijanov. Tu se odraža stvarnost italijanskega in slovenskega bratstva.

Garibaldinci večkrat prihajajo v Kostanjevico. Ti obiski ne pomenijo samo spomina na preteklost, ko so se skupno borili in v slovenskih hribeh kovali najtrdnjše bratstvo med narodi, temveč izražajo tudi enotne cilje in poglede na bodočnost.

★★★

Švicarski Rdeči križ jugoslovanskim otrokom

Odslek za pomoč otrokom švicarskega Rdečega križa v Bernu je namenil vsoto pol milijona švicarskih frankov kot pomoč jugoslovanskim otrokom. Predvideno je, da za to vsoto nabavijo razna življenjska sredstva (kot kondenzirano mleko, konzervirano meso, moko in podobno), vitamine, obleke in obveze v skupni teži 60 ton. En del tega blaga je bil poslan preko Marseille-a in Bari-a v Jugoslavijo. Ob pričetku tega meseca je bilo s posredovanjem ameriškega Rdečega križa prepeljanih z letalom iz Bari-a v Beograd 1000 sodov kondenziranega mleka, od katerih jih je bil en del takoj odposlan v Sarajevo v pomoč bosanskim otrokom, ker je ta pomoč v prvi vrsti namenjena tem predelom. Ostalo blago bo prepeljavano, čim bodo prevozne prilike to dovoljevale. Razdelitev življenjskih sredstev in drugega blaga bo izvršil jugoslovanski Rdeči križ v sodelovanju z zastopstvom mednarodnega Rdečega križa, ki zastopa švicarski Rdeči križ v Jugoslaviji.

Vagoni starega železa se zbirajo na ljubljanskem kolodvoru. Naša industrija bo imela dovolj surovin

France nima ne očeta ne matere

Na Kongresnem trgu v hiši št. 2 živita teta Zadnikar Josipina in njen nečak France. Malemu Francetu in še dvema njegovima bratoma sta oče in mati umrli še pred pričetkom sedanje vojne. France je bil od treh bratov, ki so tako zgodaj postali sirote, najmlajši. Starejša dva sta si po smrti staršev šla sama služiti kruha. Šla sta tisto pot, kakor so jo v stari Jugoslaviji hodili vsi osiroteli delavski otroci. S trdim delom eta se preživljala in še mlajšega Franceta sta vzela k sebi in skrbela zanj.

Ko je izbruhnila vojna, starejša dva Zadnikarjeva nista dolgo pomisljala. Vedela sta, da je edino dvoje mogoče: pošteno živeti v svobodi ali pa boljše sploh ne živeti. Najstarejši brat si je

že l. 1941. naprtil nahrbtnik na rame in odšel v hribe, da iz hribov prinese svobodo svojemu narodu in tudi lepše življenje svojemu bratu, malemu Francetu. Že l. 1941. je v Kočevskem Rogu padel v borbah z italijanskimi fašisti. Njegovega drugega brata so fašisti v Ljubljani zaprli in ga pred vojaškim sodiščem obsodili na smrt. Tako je ubogi France vdrušič izgubil svoje skrbnike. Tako zapuščenega ga je vzela k sebi njegova ubožna teta Josipina Zadnikarjeva. Pri vsej svoji revščini skrbi, da France hodi v šolo.

Ko danes živimo v svobodi in ko se s spoštovanjem spominjamo žrtev, ki so padle za to svobodo, se spomnimo tudi na Franceta, ki je izgubil v tem osvobodilnem boju oba svoja brata.

Skrbimo za dnevna otroška zavetišča

Nešteto otrok je po naši širni domovini, ki nimajo nikogar, ki bi za njih skrbel. Mnogi otroci imajo samo mamico, ker jim je oče padel. Mati mora hoditi v službo, da zasluži zase in za svoje otroke. Ta čas pa, ko je mati v službi ni nikogar, da bi pazil na nje.

Za vse take otroke bi bilo potrebno čim prej ustanoviti otroške domove — dnevna zavetišča. Tu bi svojo dečo mamice vsaj preko dne izročile brez skrbi v roke skrbnih, izsolanih negovalk, same pa bi mirno odhajale na delo. Zvečer bi jih lahko vzela k sebi, ali pa samo obiskavale, če ne bi imele doma zanje dovolj dobro urejeno.

Mislimo v akciji za osirotelo dečo tudi na te naše najmlajše! Zbirajmo denar in opremo za njihove domove, iščimo primernih prostorov za zavetišča, šolajmo negovalke, ki jih bodo z ljubečo roko negovale!

Tudi mala Nevenka Pečlin bi potrebovala nege v zavetišču. Očka je bil partizan in je v bojih nekje na Gorenjskem padel. Nikoli ni videl očka svoje male, ker se je rodila pol leta po njegovem odhodu v partizane. Nikoli ga Nevenka ne bo poznala in nikoli ne bo mogel skrbeti zanj. Toda narod, za katerega je tovariš Pečlin žrtvoval svoje življenje, bo skrbel za njo in za njeno mater!

TALCI

Mrzel februarški dan. Sive megle so ležale ob progi in zakrivale gozdove ob njej. Prvak je prisopihal po progi vlak in se na postaji ustavil. Izstopil je samo mlad fant. S pogledom je objel v meglo zavito pokrajino in osinil nemške vojake, ki so samevali na pločniku. Nikjer ni bilo žive duše razen njih. Molče je hitel naprej proti mestu. Na trgu pred cerkvijo je srečal prvo gručo črno oblečenih žensk.

»Morda je danes kdo umrl,« je pomislil. A zvonovi so molčali. Temna slutnja ga je objela. Pred Staro Loko ga je ustavila nemška straža. Pogledal je vojaka v obraz, ki je bil ostudno zabuhel. Na ovratniku je imel znak nemških krvosevov: »SS«. Fanta je spreletel mrz. Oddahnil se je, ko mu je Nemeec vrnil legitimacijo in ga spustil naprej. Srečaval je vedno več vojakov. Začuden je opazil, da je blato na cesti rdečkasto. Kri...!

Iz megle so zrasle pred njim prve hiše njegove rodne vasi. Pohitel je, da bi bil čim prej doma, da bi se čim prej otresel strašnih slutenj. Ovinek. Onemel je. Toliko, da se je obdržal na nogah. Na cesti so ležala drugo

poleg drugega trupla, mrtva, negibna trupla... S klekajočimi koraki je hitel mimo in z grozo strmel v okrvavljene obraze. Petdeset ljudi, petdeset Slovencev je ležalo na cesti in izpod njih se je vil potokček rdeče krvi...

Okoli trupel so stali švabi in se divje režali.

Ko je dospel do ovinka, je pričel teči. Domov, domov! Kar planil je v domačo hišo in se vrgel na posteljo. Prihitela je mati. »Sin, sin, glej kaj so naredili!... Naši so jim v boju ubili enega, zdaj pa so se masčevali nad ljudmi, ki jim niso storili ničesar. Petdeset so jih danes ubili, petdeset nedolžnih ljudi...« Solza se ji je utrlila, spozlela po licu in padla na tla.

Talce so morili zabili v krste in odpeljali neznano kam. Toda s tem dejanjem upora v ljudstvu niso potlačili. S čedalje večjim plamenom je gorelo in ljudeh sovraštvo, kot bi vzkalilo iz krvi teh talcev.

Vedno novi so se dvigali. Puške so pele pesem masčevanja. V temni noči je objela mati sina: »Pojdi! Maščuj jih!« In odšel je tudi on, skoraj otrok, toda dozorel po vsem, kar je doživel.

Z vseljuskim sodelovanjem, z množičnim tekmovanjem v zbiranju starega železa, bomo pospešili obnovo našega gospodarstva.

»Nem látome — ne vidim. Počakati mora, da mu kdo posodi očala. Zopet ženske in še dva možka. O, Sandor bačil Zdravlo...«

Smehljaje si slinijo svinčnike in podčrtujejo kandidate. Eden izmed možkih dolgo stoji pred Stalimovo sliko in isticno se mu premikajo, kakor da moli. Zdi se mi, da slišim dve besedi: »Stalin bačil!...«

Ura bo sedem. Drug za drugim prihajajo, v pokrpanih sukajah in robačah, v hlačah iz konoplje, bosi in obuti v revne sandale — nekdo si je nopravil opanke iz avtomobilske gume — pokriti z ogoljenimi skrščakci, iz žepov jim gledajo starodavne pipe, ženske v revni nedeljski obleki, oteklih nog... prihajajo Lakatoši, Molnarji, Györekci, Maloki, Kodile, Mačžari in Slovenci, vsi z enim in istim pozdravom: »Jó napoté!«

»Steroga te voliti, tam dente križ, razmete?« razlaga član komisije gluhemu volilcu, ki na ves glas kriči, da bo volil Koltaja.

»Ot van?« — kdo je na vrsti, ponavlja drugi v gnečju ob vratih.

»Lakatoš Aranaka!« oglašja se mlada, črna ciganka, ki je danes morda prvič v življenju prestopila šolski prag.

»Nem látom... Ja ne vidim...« Več kakor polovica teh starih Prosenjakovčanov ne more prebrati drobnegovarskega, ker nimajo očal, ali pa jim stara

očala ne svetijo več. Dva postarani, drobni ženci — mati in hči — sta skupaj sedli v klop. »Nej fkúp!...« ju opozarja član komisije.

»Prosim da una nikaj ne razmi — ne vej ne šteti nej pisati,« se opravičuje mlajša. Možki so razgrnjeni in dražijo ženske: »Zaj se le postafte, več votov mate kak mi!« Skoraj po vseh vaseh je mnogo več volilk kakor volilcev, kljub temu je izvoljenih le malo žensk.

S ceste se je oglašila harmonika in vesela pesem. Z godbo in zastavo prihaja voliti mladina. Dékle so v prazničnih oblekah, s šopki rož na svilenih bluzah in oblekah, fantje so v gasilskih uniformah. Šelo mladina je prinesla na volišče slovenske besede.

Ob tej uri volijo danes v Pordaševcih, v Čikečki vasi, v Selu, v Središču... Pred vsako vasio je postavljen slavolok. Tu nekje leži vas, kjer so volici izročili komisiji lep šopek na grob tistega sovjet. vojaka, ki je prvi padel za našo svobodo. Tu nekje je vas, kjer je postarana volilka z rožnim vencem v rokah molila pred Stalimovo sliko. Vas, kjer je menda samo predsednik možki, vsi drugi odborniki pa ženske. Tu so vasi, kjer danes stoočnostno volijo, ženske z nekim tilim ponosom spuščajo listke v okrašene skrinjice. Vasi, kjer se otroci niso naučili slovenske besede, čeprav so njihovi starši dobri Slovenci.

K. Š.

Zakon o združenjih, zborovanjih in drugih javnih nastopih

I. DEL

O združenjih

Člen 1.

V cilju razvoja politične, kulturne in društvene aktivnosti ljudskih množic se prebivalstvu demokratične federativne Jugoslavije jamči pravica združevanja v politična, kulturna, poučna, tehnična, fizikalna in druga združenja.

A. Politične stranke

Člen 2.

Politične stranke (združenja) morejo imeti delokrog dela: a) na teritoriju posameznih avtonomnih oblasti (politična stranka avtonomne oblasti); b) na teritoriju ene federalne enote (federalna politična stranka); c) na teritoriju vse države (zvezna politična stranka).

Člen 3.

Prebivalci, ki nameravajo ustanoviti politično stranko (združenje), kakor tudi člani starih političnih strank (združenj), ki so obstajale pred 6. jan. 1929. leta in žele sedaj obnoviti ali poiriditi svoje delovanje — predhodno so dolžni predložiti prijavo merodajnim organom oblasti.

Prijavi so dolžni predložiti program in pravila svoje politične stranke.

Člen 4.

Prijavo o ustanovitvi odn. obnovi političnih strank (združenj) podpisujejo:

- a) za politične stranke (združenja) avtonomnih oblasti in federalne politične stranke, najmanj 50 volilcev. b) za zvezne politične stranke (združenja) najmanj 100 volilcev teritorija, na katerem delujejo.

Člen 5.

Pri ustanovitvi in pri obnovi političnih strank (združenj) ne morejo sodelovati, niti biti njihovi člani tuji državljani in tisti, ki nimajo volilne pravice.

Člen 6.

Pravila političnih strank (združenj) — (čl. 5. tega zakona) — morajo vsebovati ime stranke, predpise o notranji organizaciji, navedbo vseh materialnih in drugih sredstev, s katerimi se uresničuje cilj stranke, kakor tudi sedež stranke.

Člen 7.

Prijava, v smislu člena tega Zakona se nanaša a) za politične stranke (združenja) avtonomnih oblasti in za federalne politične stranke federalnemu Ministrstvu notranjih zadev; b) za zvezne politične stranke (združenja) — zveznemu Ministrstvu notranjih zadev. Ako ima prijava formalne nedostatke, se vrne predložitelju zaradi popravka odnosno dopolnitve.

Člen 8.

Pristojna oblast lahko prepove ustanovitev in delo političnih strank (združenj), ki imajo fašistični ali profašistični značaj ali služijo izzivanju in podpihovanju nacionalne, rasne ali verske neenakosti, mržnje in razdora, ali ako so ustanovitelji odn. osebe, ki stoje na čelu stranke, nosilci takšnega dela. Pristojna oblast avtonomne odn. federalne enote lahko na svojem teritoriju prepreči delo zvezne politične stranke ali združenja, ako to delo ogroža enakopravnost in edinstvo dotične enote z drugimi enotami.

Člen 9.

Ako federalno odn. zvezno Ministrstvo notranjih zadev prinese odlok, da se osnovanje odn. obnova dela ali delo politične stranke (združenja) prepoveduje, se podpisniki prijave lahko pritožijo, in to: a) proti odloku federalnega Ministrstva notranjih zadev — federalnemu Vrhovnemu sodišču; in b) proti odloku zveznega Ministrstva notranjih zadev — Vrhovnemu sodišču demokratične federativne Jugoslavije.

Ako federalno odn. zvezno Ministrstvo notranjih zadev ne prinese odloka v roku 15 dni po prijavi, se smatra, da politični stranki (združenju) delo ni prepovedano.

Federalno odn. zvezno Vrhovno sodišče je dolžno primesti odlok po pritožbi v roku 15 dni. Njegov odlok je dokončen.

Člen 10.

Politične stranke (združenja) so dolžne enkrat letno objaviti vir svojih dohodkov in njih višino, kakor tudi to, za kaj so bili potrošeni.

Člen 11.

Politične stranke (združenja) uživajo pravno in poslovno sposobnost. Lahko imajo imetje in ga upravljajo: 1. s članarino in drugimi dohodki; 2. z lokalom odrejenim za sestanke, upravo in zborovanja; 3. z nepremičninami, ki so potrebne za izpolnitev cilja stranke; 4. s svojim tiskom.

B. Kulturna, poučna, tehnična, fizikalna in druga združenja

Člen 12.

Prebivalci, ki nameravajo osnovati neko kulturno, poučno, tehnično, fizikalno ali drugo združenje, so dolžni, da o osnovanju združenja predložijo prijavo merodajnim organom oblasti, in to:

a) za združenje, katerega delavnost obsega ozemlje enega mesta, enega ali več okrajev istega okrožja, ali vsega okrožja — Izvršnemu odboru okrožnega NOO;

b) za združenja, katerih delavnost obsega ozemlje več okrajev ene federalne enote ali ozemlje avtonomne oblasti ali vse ozemlje ene federalne enote — federalnemu Ministrstvu notranjih zadev; in c) za združenja, katerih delavnost obsega več federalnih enot ali vse ozemlje demokratične federativne Jugoslavije — zveznemu Ministrstvu notranjih zadev.

Člen 13.

Prijavo o ustanovitvi združenja podpisuje najmanj 10 ustanoviteljev združenja. Prijavi so dolžni priložiti program in pravila združenja.

Člen 14.

Pravila združenja (člen 13. tega Zakona) morajo vsebovati: 1. ime, sedež in področje združenja; 2. naloge združenja in sredstva, s katerimi se te naloge dosežejo; 3. organizacijo in način oblikovanja uprave združenja in način, kako bodo prineseni odloki združenja; 4. odredbo o pristopanju članstva v združenje in o izstopanju; 5. pravila in dolžnosti članov; 6. zastopanje združenja; 7. društveni znaki, pečat itd.; 8. izvor materialnih sredstev združenja in namemba imovine v primeru ukinitve združenja.

Člen 15.

Uprava združenja mora imeti najmanj 8 članov.

Člen 16.

Organi oblasti, katerim je prijava predložena (člen 12. tega Zakona), morajo v roku 15 dni po prijavi primesti odlok o odobritvi ali prepovedi ustanovitve združenja. Prepovedana bo ustanovitev in delo onim združenjem, katerih delo je fašističnega ali profašističnega značaja, ali služijo izzivanju in podpihovanju nacionalne, rasne ali verske neenakosti, mržnje in razdora, ali ako so ustanovitelji odn. osebe, ki stoje na čelu združenja, nosilci takšnega dela, a prav tako lahko prepove delo združenja, ako ne odgovarja objavljenemu programu.

Člen 17.

Ako pristojni organi iz čl. 12. tega Zakona prinesejo odlok, da se ustanovitev združenja ne dovoli ali da se delo prepoveduje, se podpisniki prijave odn. uprava združenja lahko pritožijo, in to: a) proti odloku okrožnega narodnega odbora — federalnemu Ministrstvu notranjih zadev; b) proti odloku federalnega Ministrstva notranjih zadev — Ministrskemu svetu federalne enote; c) proti odloku zveznega Ministrstva notranjih zadev — Ministrskemu svetu demokratične federativne Jugoslavije.

Ako navedeni organi iz člena 12. tega Zakona ne prinesejo odloka v roku 15 dni po prijavi, se s tem smatra, da je bil prinesen odlok o odobritvi. Organi, katerim se predloži pritožba, so dolžni primesti odlok prav tako v roku 15 dni. Njihov odlok je dokončen.

Člen 18.

Združenja, ki so obstajala pred 6. aprilom 1941. leta in ki nameravajo obnoviti svoje delo, so dolžna predložiti prijavo pristojnim organom iz čl. 12. tega Zakona, v smislu tega Zakona.

Prijavo o obnovi združenja podpisujejo člani vseh organov (glavnega, upravnega in nadzornega odbora) združenja.

II. DEL

O zborovanjih in drugih javnih nastopih

Člen 19.

V cilju razvijanja politične zavesti in aktivnosti ljudskih množic, se prebivalstvu demokratične federativne Jugoslavije jamči pravica prirejanja javnih zborovanj: zborovanja, mitingi, prireditve na prostem ali kakem drugem javnem prostoru, in prirejanje javnih pobilnih povork, demonstracij in manifestacij.

Uspehi sovjetskega letalstva med vojno

V zvezi s tradicionalnim praznikom sovjetskih letalcev — dnevom letalstva — je generalni polkovnik letalstva Nikolaj Šimanov izjavil v razgovoru s Tasovim dopisnikom, da je med vojno moč sovjetskega letalstva od meseca do meseca narasčala. Fašistično letalstvo je že leta 1943 izgubilo preko 14.000 letal. Leta 1944 je sovjetsko letalstvo dobilo nedvomno nadmoč nad vseh odsekih sovjetsko-nemške fronte. Med ofenzivo Rdeče armade januarja in februarja leta 1945 so sovjetski piloti izbojevali preko 2000 zračnih bitk in uničili 2.500 sovražnikovih letal v zraku in na tleh. Naslednji mesec so vrgli na sovražnikova tla 33.000 ton bomb. Med napadom na Koenigsberg so sovjetski piloti v treh dneh opravili 900 napadalnih poletov. V prvih dneh bojev za Berlin so opravili 17.000 bojnih poletov. Nemci so za obrambo svojega glavnega mesta zbrali posebno udarno silo, ki je štela 1000 letal, toda to jim ni prav nič pomagalo. Samo v enem dnevu je sovjetsko letalstvo uničilo 139 sovražnikovih letal. Vsega skupaj so med vojno sovjetski piloti opravili več milijonov poletov. Vla-

Člen 20.

Sklicatelji zborovanj in drugih javnih nastopov navedenih v čl. 19. tega Zakona so dolžni, da iste prijavi pristojnemu okrajnemu odn. mestnemu narodnemu odboru najmanj 48 ur pred prireditvijo.

V prijavi za prireditev zborovanja ali drugega javnega nastopa je treba označiti natančno mesto, čas prireditve javnega nastopa, kakor tudi namen, zaradi katerega se zborovanje sklicuje. Prijavo mora podpisati vsaj dvoje sklicateljev in označiti poleg svoj poklic in bivališče.

Potrdilo o prejemu te prijave je pristojni okrajni odn. mestni narodni odbor dolžan izdati, čim je prijavo prejel.

Okrajni odn. mestni narodni odbor lahko prepove prireditev prijavljene javnega nastopa, ako obstoji stvarna nevarnost ogrožanja reda in miru. O prepovedi javnega zborovanja bo pristojni narodni odbor obvestil sklicatelje najmanj 24 ur pred časom, za katerega je zborovanje sklicano. Sklicatelji imajo pravico, da se pritožijo v roku 24 ur na višjo narodno oblast, ki mora primesti rešitev v roku 48 ur. Ta rešitev je dokončna.

Člen 21.

Sklicatelji javnih zborovanj navedenih v členu 19. tega Zakona imajo pravico zahtevati, da jim narodne oblasti omogočijo odn. olajšajo prireditev zborovanja s tem, da stavijo na razpolago trge, ulice, javne zgradbe in slično.

Člen 22.

Javna zborovanja navedena v členu 19. tega Zakona vodi predsedstvo, ki ga sestavljajo najmanj tri osebe. Predsedstvo je zavezano, da vzdržuje red na javnem zborovanju, da vzdržuje okvir in namen, ki sta mu bila odredjena v predloženi prijavi.

Predsedstvo javnega zborovanja, a do postavitve predsedstva, so sklicatelji, označeni na prijavi, odgovorni za vzdrževanje reda na zborovanju.

Člen 23.

Predsedstvo zborovanja odn. sklicatelji imajo pravico zahtevati, da se zagotovi red in varnost javnega zborovanja odn., da se red v kolikor je mogoče povrne.

Člen 24.

Tuji državljani in osebe, ki nimajo volilne pravice, ne morejo sklicovati javnih zborovanj in jih voditi.

III. DEL

Kazenske in prehodne odredbe

Člen 25.

Kršitev predpisa tega zakona o prijavljanju političnih strank (združenj) in o prijavljanju zborovanj in drugih javnih nastopov, ki so političnega značaja, se kaznujejo v denarju do 5000 dinarjev, v kolikor ne vsebujejo krivičnega dela.

Kršitev predpisa tega Zakona o prijavljanju združenj in javnih zborovanj, ki niso političnega značaja, se kaznujejo v denarju do 3000 dinarjev, v kolikor ne vsebujejo krivičnega dela.

Člen 26.

Kdor sodeluje kot funkcionar v delu prepovedanega združenja, bo kaznovan z odvzemo svobode do enega leta, a člani takih prepovedanih združenj do 3 mesece ali v denarju, v kolikor niso zagrešili težjega krivičnega dela.

Člen 27.

Za neizvršene predpise člena 10. tega zakona ali za objavljanje neresničnih podatkov istega člena, se kaznuje osebe, ki so zlonamerno pričele to kaznivo delo, z odvzemo svobode do enega leta.

Člen 28.

Vse te kazni izreče pristojna okrajna ljudska sodišča, proti katerih obsojdi se lahko pritoži v roku 15 dni pristojnemu okrožnemu sodišču.

Člen 29.

Ta Zakon stopi v veljavo z objavo v »Službenem listu demokratične federativne Jugoslavije«.

da je visoko cenila vojaško spretnost in junastvo sovjetskih letalcev. Preko 1000 pilotov je dobilo naslov junakov Sovjetske zveze, 46 jih je bilo odlikovanih po dvakrat s kolajno zlate zvezde in Aleksander Pokriškin je trikrat dobil naslov junaka Sovjetske zveze. Tudi 9 deklet — pilotke je dobilo naslov junakov Sovjetske zveze, 30% vseh zračnih enot nosi častni naslov gardnih enot in preko 60% jih je dobilo odlikovanja.

Smučarske tekme v visokem gorovju

Pravkar so se zaključile v Dzaudžikau (Vladikavkaz) tekme najboljših gorskih smučarjev v ZSSR, ki so se vršile v nenavadni višini 3860 m. Zaključne tekme v smuku in alalomu so izvedli na pobočjih Kazbeka. Prvo mesto v smuku na 3 km dolgi progi si je pridelal Mauer, ki je rabil le dve minuti 21 sekund. Slalomski prvak ZSSR za leto 1945 Preorazanski je zaostajal za njim le za 1.5 sekund.

Darujte kri za ranjence!

Kdo je kriv, da v rudarskih revirjih ni krompirja, maščob, mila in vina

»Ljudska pravica« je objavila v petek članek »O delu in življenju v rudarskih revirjih.« V članku je postavila zahtevo, da mora oni rudar, ki dela danes za dvig blagostanja celotne domovine, dobiti zadostno količino maščob, dovolj krompirja, potreben liter vina in da ga ne bi smele ovirati pri delu takšne stvari, kakor je pomanjkanje mila. Gre za to, da vsi narodno osvobodilni odbori, krajevni okrajni in odbori Osvobodilne fronte, potem v prvi vrsti sindikati ter ravnanstva rudnikov storijo vse, razvijejo polno iniativnost, da bi se odpravilo vse, kar rudarja ovira pri delu.

Na ministrstvu za trgovino in preskrbo so mnenja, da ni mogoče, da revirji nimajo dovolj krompirja, če vedo, da sta celjsko in mariborsko okrožje oni okrožji, kjer je krompirja največ in če vedo, da si je prav ljubljansko okrožje tako iz mariborskega kakor iz celjskega okrožja preko trboveljskega, hrastniškega in zagorskega kolodvora uvozilo dovoljno količino krompirja za preskrbo vojaštva in vojaških enot. In to ne s pomočjo kakšnih privilegijev, ampak na svojo pobudo. Zakaj ni tega storil tudi trboveljski okraj?

Ministrstvo za trgovino in preskrbo pojasnjuje, da so dobili vsi okraj, torej tudi trboveljski, vino. Okrajnim zastopnikom, ki so prišli na trgovinsko ministrstvo zaradi vina, je bilo pojasnjeno, da vino dobe takoj, ko preskrbe posodo in ga plačajo. Ali do danes se še nihče od

okrajnih zastopnikov ni vrnil na ministrstvo.

Glede maščob ministrstvo za trgovino in preskrbo pojasnjuje: Trboveljski okraj je prejel od nakazanih 23.093 kg maščob za avgust 10.262 kg olja in 11.500 kilogramov masti; torej samo 1331 kg manj kakor je bilo nakazano. Računi iz julija pa kažejo, da bi moralo ostati v celjskem okrožju julija za okoli 6000 kg maščob; s čemer bi se prav lahko kril ta primanjkljaj. Trboveljski okraj je še pred koncem prejšnjega meseca prejel polno mero maščob. Če rudarji niso prejeli nakazil za maščobe, je treba vzroke poiskati doma, kajti nakaznice so bile pravočasno dostavljene tudi celjskemu okrožju, v katero spada tudi trboveljski okraj.

Prav tako se zdi ministrstvu za trgovino in preskrbo nerazumljivo, če so v Trbovljah težave zaradi mila. Mila je okraj dobil preko mere. V trboveljskem okraju je 31.558 potrošnikov, ki dobijo mesečno 4733 kg mila (15 dkg na osebo). Okraj pa je prejel v juliju 17.500 kg in v avgustu 5300 kg mila, to je za dva meseca 22.800 kg mila, s čimer ima rezervo še za september, oktober in november. Pripravlja se tudi odredba po kateri bodo dobili revirji zaradi večje potrebnosti še dodatke mila.

Kdo je torej kriv, da ni v rudarskih revirjih krompirja, maščob, mila in ne vina?

Navodila za vlaganje prošeni za odpust hranilcev iz vojske

Po čl. 1. Zakona o demobilizaciji starejših letnikov vojaških obveznikov žena in hranilcev iz Jugoslovanske vojske in mornarice in Pravilnika za izvajanje tega Zakona, bodo iz vojske odpušteni poleg drugih tudi edini hranilci družin (zadrug).

Za edinega hranilca se smatrajo vse one vojaške osebe, za katere je splošno znano, da so siromašne in ki vzdržujejo svojo družino (zadrugo) izključno s svojim osebnim zaslužkom in ni v njihovi družini (zadrugi) nobenega člana, ki bi bil sposoben za delo in pridobivanje, niti takšnega, ki uživa pokojnino ali kakšno drugo podporo od države ali kakršen koli drug stalen zaslužek, dovolj velik za vzdrževanje zadruge ali družine.

Za nesposobne zadrugarje ali žlane družine se smatrajo poleg telesno ali duševno nesposobnih tudi vsi moški člani pod izpolnjenim 17. letom ali nad izpolnjenim 55. letom in ženske pod izpolnjenim 18. letom in nad izpolnjenim 45. letom starosti.

Kot edini hranilec se torej ne mora smatrati vojni obveznik, ki ima ženo, ki je izpolnila 18., a še ni izpolnila 45. leto starosti.

Prošnje za hranilca naj vložijo člani tiste družine (zadruge), katere hranilec je prizadet vojaški obveznik, pri pristojnem krajevnem narodnem odboru.

Prošnja naj vsebuje poleg drugega sledeče podatke:

- a) v kateri enotini (četa, bataljon, brigada, divizija, armija) in po možnosti v katerem mestu služi oni vojaški obveznik; b) datum njegovega vstopa v NOV, POJ in JA, za katerega se prosi; c) priimek, ime, poklic, mesto stalnega stanovanja prošilca in njegov družinski odnos do voj. obveznikov, za katerega se prosi.

Prošnji mora biti priloženo potrdilo krajevnega narodnega odbora, ki je odgovoren za resničnost podatkov. V tem potrdilu mora biti navedeno:

a) družinsko (zadrugno) stanje (družinska listina — pola, potrdilo), iz katere-

»Gorenjska v svobodi«

Nujni poziv udeležencem kulturnega zbora na Jesenicah!

Narodne odbore, kulturno prosvetna društva, vse skupine in organizacije, ki zbirajo nastopajoče in udeležence za to prireditev na Jesenicah v dnevi 1. in 2. septembra t. l. pozivamo, da takoj pobero od prijavitelcev 10 Din za programske knjižice in znake, katere morajo osebno dvigniti v Del. Informacijski pisarni na Jesenicah, v Delavskem domu, od četrtka 30. VIII. dalje.

Razpošiljanje istih je nemogoče, zato naj pošljejo kraji delegate, ki bodo dobili še podrobna navodila. Programske knjižice so neobhodne v svrhu znižane vzožine in morajo biti opremljene še z žigom krajevnega OF odbora.

ga je razvidno ime, datum rojstva, poklice in odnos do glavarja družine (zadruge) za vsakega posameznega člana družine (zadruge);

b) imovinsko stanje rodbine (zadruge) glede posesti, zemlje in živine, orodja, strojev in drugih virov, ki dajejo dohodek;

c) člani rodbine (zadruge), ki so umrli, padli, pogršeni, in ujetnistvu v Jugoslovanski vojski in mornarici itd.;

č) če ima rodbina (zadruga) posestvo, da rodbina (zadruga) ne more vzdrževati plačane delovne sile za obdelovanje posestava;

d) da se rodbina (zadruga) vzdržuje samo z osebnim delom listega, za katerega se prosi;

e) da ni nobenega člana rodbine (zadrugarja), ki bi bil sposoben za delo in zaslužek.

Za žlane rodbine, ki so telesno in duševno nesposobni, kateri pa po svoji starosti ne bi bili smatrani za nesposobne, naj se navede vzrok nesposobnosti;

f) da ni nobenega člana družine (zadrugarja), ki uživa pokojnino ali kako drugo podporo od države. V tako podporo se ne šteje tista podpora, katero družina dobiva od države kot preživnino za časa obveznikove službe v armadi;

g) da ni nobenega člana družine (zadrugarja), ki ima kak drug stalen dohodek, zadosten za vzdrževanje rodbine ali zadruge.

Iz vsake družine (zadruge) sme biti oproščen vojaške službe kot hranilec samo po eden.

Prošnje je treba vlagati tako, da bodo lahko sprejete v Komandi voj. področja, kamor jih bodo pošiljali krajevni narodni odbori, najkasneje do 1. oktobra 1945. l., ker se po terminu prošnje ne bodo več vzele v postopek.

Prošnje in potrdila so proste vseh taks v smislu odločbe zveznega finančnega ministrstva št. 2136-3 z dne 26. julija 1945.

Iz Mobilizacijskega odd. Štaba IV. armije, Mob. št. 3394, z dne 26. avgusta 1945.

Vsem onim, ki so pripravljani sprejeti otroka v rejo!

Akcijiski odbor za preskrbo otrok obvešča vse one, ki so pripravljani skrbeti za otroke ali jih vzeti k sebi, da naj se prijavljajo socialnim referentom pri pristojnih NOO, ki bodo njih naslove poslali nadrejenim oblastem. Akcijiski odbor bo vodil seznam vseh, treba pa je počakati zaključka akcije, da bodo otroci lahko pravilno razporejeni.

Imena vseh onih, ki so pripravljani sprejeti otroke v oskrbo ali v rejo, bodo ob zaključku akcije objavljena v naših časopisih.

Skrb za naše otroke

Vsi denarni prispevki akcije za preskrbo otrok naj se stekajo na čekovni račun št. 13.043 pri Poštni hranilnici v Ljubljani.

Uredba

Ugotovljeno je, da nekatera industrijska podjetja na lasno pest preurejajo svoje tehnične naprave in odprodajajo ali zamenjujejo brez predhodnega pristojnega dovoljenja svojo tehnično opremo.

Zaradi tega podpisano ministrstvo odreja:

1. Vsaka novogradnja ali preuredba industrijskih naprav se sme izvršiti le s predhodno odobritvijo ministrstva za industrijo in rudarstvo, ne glede na predpise, ki obvezujejo takih primerih k prijavi drugim ministrstvom. Točne podrobnosti načrte in opise teh naprav, morajo podjetja predložiti podpisnemu ministrstvu, oddeleku za nadzorstvo industrijskih naprav v odobritiv.

2. Vsaka odprodaja, zamenjava ali kakršno koli razpolaganje s tehnično opremo, se sme izvršiti le po odobritvi ministrstva za industrijo in rudarstvo. To veja izrecno tudi za vse lastnike parnih kotlov, ne glede na to, ali gre za industrijsko podjetje ali ne.

Ta odredba stopi v veljavo z dnem objave v Uradnem listu.

Minister za industrijo in rudarstvo: Leskošek Franc, s. r.

Opozorilo imetnikom potrdil o zamenjavi okupacijskih bankovcev

Dne 28. t. m. se je začelo izplačevanje potrdil ob priliki zamenjave okupacijskih novčanov.

Narodna banka Jugoslavije, podružnica v Ljubljani, izplačuje dnevno od 1/9. do 12. ure potrdila o zamenjavi okupacijskih bankovcev imetnikom iz mesta Ljubljane. Da ne bo neprijetnega čakanja, bo Narodna banka objavljala v dnevnem časopisu številke potrdil, ki bodo določene dne likvidirana. Te številke bodo dnevno objavljene tudi na vratih poslojpa Narodne banke, Ljubljana, Knašjeva ulica 7. V interesu strank samih je, da pazljivo nasledujejo, kdaj pride na vrsto številka njihovega potrdila, da se tako izognejo mučnemu čakanju.

Tovariš!

Ali imaš naročnino za avgust že v redu. Če ne, poišči položnico in uredi to še danes.

UPRAVA.

OBVESTILA

Nekaj navodil udeležencem kulturno-prosvetnega festivala „Gorenjska v svobodi“

Predvsem naj se vai, ki se nameravajo udeležiti teh manifestacij, da doma organizirajo po posameznih skupinah in določijo vodjo dotične skupine. Ti vodje naj imajo s seboj točen seznam udeležencev in naj le ti dvignjevo v pisarni tone za hrano, kakor tudi vse ostalo.

Vsa navodila glede spreveda in sodelovanja pri posameznih točkah bodo prejemali izključno le ti vodje, ki bodo obenem že tudi kot nekaki reditelji v sprevodu.

Prihod na Jesenice!

Vsi oni udeleženci, ki pridejo na Jesenice že 1. septembra, pridejo z rednimi vlaki po voznom redu. Vsi redni vlaki bodo ta dva dni pojačeni! Oni udeleženci, ki bodo prišli v nedeljo 2. septembra imajo na razpolago vse jutranje vlake iz vseh smeri do Jesenic pojačena, to so redni vlaki po voznom redu. Na progi Ljubljana-Jesenice bo vozil posebni vlak iz Ljubljane z odhodom ob 4.30 in prihodom na Jesenice ob 7. uri. Na progi Sv. Lucija-Jesenice bo vozil posebni vlak z odhodom iz Sv. Lucije ob 4.45 in prihodom na Jesenice ob 7. uri.

Vsak udeleženec si kupi na odhodni postaji vozni listek (celo karto) oziroma v slučaju četrtnske vožnje polovično karto, katero ne sme oddati na Jesenicah, ker bo valjala za brezplačen povratek. Opozorjamo pa, da je popust veljaven izključno le s to legitimacijo na kateri mora biti žig o udeležbi, kar boste dobili na dan slavnosti v za to določenih pisarnah na Jesenicah.

Odhod iz Jesenic

Za odhod bodo vsi redni vlaki iz Jesenic 2. sept. zvečer in za Primorje 3. sept. ob 8.12 uri zjutraj. Poleg tega pa bo vozil poseben vlak iz Jesenic proti Ljubljani z odhodom iz Jesenic ob 21 uri. Isto tako proti Sv. Luciji z odhodom ob 21 uri.

Popust na železnici!

Odobren je že 50% popust na železnici, zaproseno pa je za 75% popusta, kar bomo še naknadno objavili v dnevnem časopisu in potom radija.

Prenočišča

Za vse one udeležence, ki so pravočasno prijavili svoj prihod v soboto me preskrbeli, da bodo dobili streho. Priporočamo pa vsem, da prinese s seboj plašče ali odeje, ker na naših porušenih Jesenicah ne bo mogoče nuditi ležišč v posteljah, pač smo primorani uporabiti skupna ležišča.

Prehrana in pitja

Glede prehrane je vse urejeno in bodo prejeli toplo hrano vsi, ki bodo pravočasno poslali prijavo. Pač pa nam manjka posod in pribora, zato prosimo, da po možnosti prinesete s seboj porcelane in žlice. Za delitev hrane so izdani posebni bloki, katere si morate nabaviti v predprodaji na podlagi te legitimacije. Hrana bo izdajna in brez živilskih nakaznic. Vsakdo bo prejel bon na katerem bo s seboj označeno mesto kje prejme hrano.

Cena prehrane je sledeča:

- zajetek, hla kava s kruhom Din 5
- kosilo s kruhom » 10
- večerja s kruhom » 8

Tudi za pitjače je preskrbljeno v dovoljni meri, tako za vino kakor tudi za pivo. Pivo bo v prosti prodaji, za vino pa bodo izdani boni.

Red in disciplina!

Vodje posameznih skupin so dolžni skrbeti za red in disciplino svoje skupine. V sprevodu bo vsak posamezni skupini točno določeno mesto, zato se je brezpopojno pokoravati našim rediteljem. Ta legitimacija skupno z znakom velja že kot vstopnica za vse prireditve. Edino za sedeže, ki so v ome-

Kongres ESZDN

Enotne strokovne zveze delavcev in namošencev — Glavni odbor za Slovenijo, je na seji dne 18. avgusta t. l. sklenil, da se vrši I. strokovni Kongres ESZDN za Slovenijo od 23. do 25. septembra t. l. v Ljubljani.

Začasni dnevni red Kongresa:

I.

Otvoritev Kongresa in pozdravi

II.

1. Politične in gospodarske naloge enotnih strokovnih organizacij.
2. Poročila Glavnega odbora za Slovenijo o delu, stanju in problemih strokovnih organizacij.
3. Gospodarski položaj delavcev in namošencev in mezna politika ESZDN.
4. Delavsko-namošenska socialna vprašanja.
5. Kulturno-prosvetno delo ESZDN.
6. Telesno-vzgojna vprašanja.
7. Sklepanje o pravilih:
 - a) Glavnega odbora ESZDN za Slovenijo.
 - b) Krajevno strokovno-zveznih svetov.
 - c) Kulturno-prosvetnih društev.
8. Poročilo verifikacijske komisije.
9. Volitev Glavnega odbora ESZDN za Slovenijo:
 - a) Plenuma.
 - b) Izvršnega odbora.
 - c) Finančnega nadzorstva.
10. Sklepanje o proračunu Glavnega odbora ESZDN za Slovenijo.
11. Sklepanje o resoluciji Kongresa.
12. Slučajnosti:
 - Mariborsko okrožje 120
 - Čoljsko okrožje 90
 - Novomeško okrožje 26
 - Ljubljansko okrožje 127
 - Okrožno mesto Ljubljana 50

Podrobna navodila o izvolitvi delegatov in ostalih pripravah za Kongres so bila poslana vsem Krajevnim strokovno-zveznim svetom in večjim podružnicam v kraje, kjer obetajo Enotne strokovne zveze.

Kongres se začne 23. septembra 1945 ob 15. uri popoldne v veliki dvorani na Taboru. Delegati morajo priti v Ljubljano istega

denem številu in to za predstavo »Plavž« in »Večer kulture in prosvete« v nedeljo ob 19 uri, bomo izdali posebne vstopnice po 4.— in 2.— din.

Ker se bodo tudi večerne predstave vršile na prostem, pripravimo vsem, da so primerno tople oblečeni.

Prilagodite tudi razne napise za spreved, kakor napis kraja iz katerega je skupina in razna gesla in parole, kakor tudi narodne zastave.

Denar: Za udeležence iz Primorske in Koroške bodo lahko njih vodje izmenjali za vsakega udeleženca 300 din po kliringu. Predložiti pa mora točen seznam z vpisano vsoto za izmenjavo.

Program kulturno-prosvetnega festivala »Gorenjska v svobodi«

Sobota 1. septembra:

ob 17 uri svečana otvoritev, prižig kovaškega ognja in koncert slov. narodne pesmi;

ob 18.15 sprejem gostov iz Primorske na postaji;

ob 18.30 večerja za tuje goste;

ob 19.30 slavnostna predstava drame iz narodnega življenja »Plavž« z zaključno alegorično sceno.

Nedelja 2. septembra:

ob 5 uri fanfara in strali oznanijo slavnostni dan;

ob 5.30 do 7 ure sprejem gostov na postaji;

ob 8 uri spreved, ki bo pokazal vso borbo slovenskega naroda v zadnjih 4 letih. Prikazane bodo vse podrobnosti našega trpljenja, selitve, Begunje, Dachau in druga taborišča, naše izseljence, partizane in njih pomagatelje, pomoč doline itd., pa tudi naše vstajenje, ki bo simbolično prikazano. Sledile bodo razne mladinske skupine. Simbolično bo prikazana tudi vsa Gorenjska industrija in obrt. V narodnostnem delu pa bo prikazana vsa pestrost slovenskih narodnih noč od Zile do Istre. Narodni običaji in kmečka oheet z vsemi balami itd. V tem sprevodu bo prikazano tudi naš planšarski živelj s svojimi zanimivostmi. Simbolično pa bo prikazano tudi trdno bratstvo naših nezadržljivih federativnih edincev nove Titove Jugoslavije. Sledili bodo tudi člani Fizkulture, razna zastopstva. Simbolično bo prikazana naša Koroška in Primorska s svojimi skupinami, vsem tem pa bo sledila masa ljudstva;

ob 10 uri pa se bo vršila velika manifestacija na športnem igrišču, kjer bo naš narod vsemu svetu javno iznesel svoja težnja in hotenja;

ob 12.30 kosilo;

ob 14 uri pa se prične veliki miting, na katerem bodo prikazani narodni običaji, ki jih bodo prikazale tri skupine, Koroška, Primorska in Gorenjska. Nastopili bodo tudi vsi kraji, ki so prijavili svoje sodelovanje z po eno točko;

ob 18 uri večerja;

ob 18.30 večerna prireditev: Večer kulture in prosvete, ki ga vodi tov. Srečko Tič. Po tej prireditvi pa se vrši ples, ob zvoških kmečkih muzike in sodobnega jazza.

Fotografiranje

Ker bo spreved edinstvena prireditev, kakršna do danes še ni bilo, si prireditveni odbor pridržuje vse avtorske pravice. Zato opozorjamo vse fotografe, da se takoj po prihodu na Jesenice zglase v naši pisarni, kjer jim bo izdana posebna legitimacija oz. znak, s katerim bodo imeli pravico do svobodnega kretanja ob sprevedu in na manifestacijskem prostoru. Opozorjamo, da ne bo dopustno aljkanje nikomur, ki ne bi imel potrebnega znaka

dne dopoldne in se javiti ob prihodu v kongresni pisarni Čopova ul. 1 (vogal Miklošičeva 22).

Denarni zavod Slovenije sporoča:

V zvezi z zakonom o razširjenju na področje Slovenije zakona o izplačanju potrdil, izdanih ob zamenjavi okupacijskih bankovcev in o razpolaganju s terjatvami na vezanih računih, kakor tudi o izplačanju potrdil, izdanih na okupacijske novčanice, ki niso bile zakonito plačilno sredstvo v kraju zamenjave in za katere pri položitvi ni bila izplačana ustreza vrednost v dinarjih, DFJ ali del te vrednosti, objavlja Denarni zavod Slovenije, Ljubljana, da se bodo potrdila izplačevala pri sledečih zavodih na bivšem denarnem področju Italijanske lire:

Izplačilno mesto Novo mesto: Denarni zavod Slovenije podružnica Novo mesto: Serija I. od št. 02351—02425 02511—02540 04301—04316

Izplačilno mesto Metlika: Prva dol. posojilnica Metlika: Serija I. od št. 02177—02193 02201—02263

Izplačilno mesto Črnomelj: Mestna hranilnica v Črnomlju: Serija I. od št. 02157—02191 02273—02280

Izplačilno mesto Kočevje: Kreditna zadruga drž. namošencev v Kočevju: Serija I. od št. 02342—02375

Izplačilno mesto Ribnica: Hranilnica in posojilnica v Ribnici: Serija I. od št. 02283—02300

Izplačevanje potrdil na področju marke in pengó se vrši na način kakor je razviden v objavi Ministrstva za finance v dnevnem časopisu t. j. pri podružnici Denarnega zavoda v Kranju oziroma Mariboru, Celju in Murski Soboti.

Vse naročnike

ki za avgust še nimajo poravnane naročnine, prosimo, da to nemudoma store, ker jih moramo sicer črtati iz seznama naročnikov. UPRAVA.

Odredba NARODNA VLADA SLOVENIJE

odreja:

Zveza delodajalcev za Ljubljansko pokrajino, ustanovljena z odredbo z dne 25/1/1942, Uradni list z dne 11/2/1942, se razpušča in preide v likvidacijo.

Za likvidatorja je postavljen Brane Tuma, industrijalec v Ljubljani. Odredba stopi v veljavo z dnem objave v Uradnem listu.

Predsednik vlade:

Boris Kidrič, l. r.

Minister za industrijo in rudarstvo:

Leskovec

Odredba

ministrstva za lokalni promet o poplusu motornih vozil in priklopnikov

Na podlagi člena 6 zakona v Narodni vladi Slovenije z dne 5. V. 1945. Ul. I. 273 z dne 2. VI. 1945. in ker se bodo v kratkem zamenjale evidenčne tablice na vseh motornih vozilih v federalni Sloveniji in ker je potrebno pripraviti ureditev pravnih in odškodninskih odnosov glede vseh mobiliziranih in odpeljanih motornih vozil.

odreja:

1. člen. Popisati se morajo vsa motorna vozila in priklopniki, ki so stalno na ozemlju federalne Slovenije, in tudi tista, ki so bila med vojno odstranjena z navedenega ozemlja.

2. člen. Motorno vozilo ali priklopnik mora prijavit vsak lastnik, ne glede na to, ali ima vozilo ali priklopnik v svoji posesti, ali pa sta bila mobilizirana, odpeljana ali odstranjena ter sta prešla iz njegove posesti v tretje roke, kakor tudi vsakdo, ki motorno vozilo ali priklopnik dejansko uporablja, ne da bi bil tuj lastnik.

3. člen. Če lastnika ni, ker je odsoten, priprti, na begu itd. preide dolžnost prijave na lastnika ali upravitelja tiste nepremičnine, na kateri sta motorno vozilo ali priklopnik oz. sta bila tedaj, ko sta bila mobilizirana, odpeljana ali odstranjena.

4. člen. Če je uporabnik motornega vozila ali priklopnika obenem tudi lastnik, mora izpolniti prijavne tiskovine kot lastnik in uporabnik.

5. člen. Prijavne tiskovine za lastnika motornih vozil in priklopnikov ter za lastnika (ali upravitelja) nepremičnin, na katerih sta motorno vozilo ali priklopnik bila oz. sta še, kakor tudi za dejanske uporabnike, dobe prizadebi pri okrožnih in okrajnih izvršnih NO odborih, za okrožje Ljubljana-mesto pa pri cestnoprometnem oddelku ministrstva za lokalni promet, Ljubljana, Aleksandrova c. 3.

6. člen. Prizadebi morajo izpolnjenе prijave oddati pri izvršnih NO odborih oz. pri cestnoprometnem oddelku ministrstva za lokalni promet v neodločljivem roku dvanajsetih dni, računajoč od dneva objave te odredbe.

7. člen. Kdor ne prijavi motornega vozila ali priklopnika v odločenem roku, se mu neprijavljeno vozilo zapleni v prid države, oz. se uporabniku odvzame vozna dovolilnica.

8. člen. Ta odredba velja od dne objave v uradnem listu.

Minister za lokalni promet:

Snoj

Odločba

o cenl enotnega pralnega mila

Ministrstvo za trgovino in preskrbo Narodne vlade Slovenije določa v sporazumu z ministrstvom za industrijo in rudarstvo ceno za 40% enotno pralno milo za vse proizvajalce začasnó na din 11.— za 1 kg

Cena velja franco tovarna, vključno vse javne davjate razen trošarin.

Prekoračenje cene je kaznivo po zakonu o pobijanju nedopustne špekulacije in gospodarske sabotaže.

Ljubljana, dne 27. avg. 1945. V. št. 174/1.

Minister za trgovino in preskrbo:

Pomočnik

Dr. Pavil Štani, l. r.

Minister za industrijo in rudarstvo:

Leskovec Franc, s. r.

Razglas

Zupan Anton, tajnik MOOF, ki je bil dne 29. 7. 1945 izvoljen v skupščino glavnega mesta Ljubljane kot odposlanec II. mestno četrti Tabor, je prenehal biti član skupščine, ker je bil dne 10. t. m. postavljen za javnega tožila glavnega mesta Ljubljane. Zato je bil v mestno skupščino kot 10. odposlanec taborske četrti pozvan kandidat, ki je dobil v tej četrti na isti kandidaturi listi za sedanjimi člani skupščine največ glasov.

Ta vpolkie je Narodna vlada Slovenije, ministrstvo za notranje zadeve razveljavilo z odločbo z dne 23. t. m., št. 1501/5 ter odredilo, da se izprazni 10. odposlansko mesto dopolni z nadomestnimi volitvami.

Razpis nadomestnih volitev v II. mestni četrti Tabor se bo objavil naknadno.

CVB oddelek za transfuzijo

Na oddelku za transfuzijo krvi, naj se gotovo javijo dne 29. t. m. naslednji tov. dajalci krvi:

Česnik Viktorija, Gledališka 12, Kovačič Marjola, Bleiweisova 46, Lovša Minka, Pot na Rakovo Jelšo 3, Mezek Sonja, Bleiweisova 46, Mishler Marjan, Zitičnikova 12, Murske Anica, Aljažova 8. — V četrtki 29. avgusta, naj se javijo naslednji:

Novak Mara, Vilharjova 37, Petelinšek Vanda, Trnovski pristan, Smrekar Pavla, Celovška 141, Sobar Ivana, Pavšičeva 14, Boznik Ljudmila, Vošnjakova 4, Bratuš Borja, Dunajska 32, Brodnik Marija, Zalog 74, Ferjan Zalka, Ižanska 24, Jelen Slava, Sv. Petra nasip 17, Kandus Jože, Hrenova 17, Kek Milan, Rožna dolina, Kose Justina, Tržaska cesta, Knava Nežka, Tyrševa c.

V petek 30. t. m. naj se javijo naslednji: Carman Adolf, Vel. Polnarska, Fink Stana, Prelovcova 4, Istenič Pavla, Vrhnika, Jančič Franc, Malgajeva 2, Jerič Neža, Stari trg, Korbar Franc, Jeglčeva 10, Kosirnik Vera, Celovška 128, Kralj Franc, Zaloška cesta. Ne zajtrkovati mastnega!

PRESKRBA

Vsi gostinski obrati v mestu Ljubljani premejo v sredo, dne 29. avgusta 1945 od 8.00 A—L, ter v četrtki, dne 30. t. m. od 8.00 M—Z pivo v pivovarni »Union« v količinah od 150 do 250 ter največji obrati 350 litrov piva. Gostinski obrati v Dev. Marija Polju, Ježici, St. Vidu, Dobrovi, Dobrunjah, Rudniku in Smartno pod Šmarno goro pa dvignjevo iz skladišča zaradi tehničnih ovir le od 8. do do pol 12. ure ter od 14. do 16.30 ure. V petek ob 16.30 uri se razdeljevanje piva gostinskim obratom brezpopojno zaključijo. Gostilničarjem ni potreba prihajati po nakaznice v Nakazovalni oddelku Odseka za preskrbo Novi trg, ker bo seznam gostilničarjev, ki so upravičeni do točenja piva in v kakšni količini, že v pivovarni »Union«.

MNOO, odsek za preskrbo, oddelek za odrezke bo pobiral avgustove tobačne odrezke za vino št. 19, 20 in 21 in odrezke živilskih nakaznic od trgovcev in pekov v Wolfovi ul. 1—L nadstr. levo po sledečem vrstnem redu in časur:

- 3. IX. in 4. IX. 1945 vsi gostinski obrati in prodajalci vina.
- 5. sept. 1945 od 8—9 peki z začasnimi A—I, 9—10 J—M, 10—11 N—Z.
- 6. sept. 1945 od 8—9 trgovci z začasnimi A—C, 9—10 C—D, 10—11 E—F, 15—16 G—H, 16—17 I—J, 17—18 K—L.
- 7. sept. 1945 od 8—9 M—O, 9—10 P—R.
- 7. sept. 1945 od 10—11 S—Š, 15—16 T—U, 16—17 V—Z.

Odrezke od sadja in tobaka bo urad pobiral od trgovcev s sadjem in trafikantov dne 5. VIII. 1945 do 13—18 ure popoldne. Te odrezke bodo oddajali v zaprtih vrečah žigosane, ne lepljene in tudi brez predpisanih tiskovin, pač pa morajo na vrečici označiti številno odrezko

Odrezki gostinskih obratov

Po gostinskih obratih nabrane odrezke živilskih nakaznic (za vino) ne bo MNOO odsek za preskrbo prevzemal 3. in 4. sept. 1945 med uradnimi urami od 7 do 13 v III. nadstropju eoba 21, na Novem trgu št. 4 in sicer:

dne 3. sept. 1945 gostinski obrati z začasnimi A—L, dne 4. sept. 1945 M—Z.

Trgovci in peki obračunajo racionirane predmete na predpisanih tiskovinah v dvojniki in v času, ki je določen za začasnico njihovega imena.

Trgovci in peki obračunajo moko na odrezke. Dnevni odrezek moka znaša 300 gr. za zakuho je dnevni odrezek 968.

Ker trgovci in peki še vedno ne žigosajo svojih odrezkov, jih ponovno opozorjamo, da to store.

Vse trgovce opozorjamo, da lepjše odrezke strogo ločeno po predpisih 10:10 ali 20:20, na polo, dokim se morajo slepiti odrezki od maščob, za moko in zakuho v obliki celih kart.

★

Živinski sejmi

v Ljubljanskem okrožju v mesecu septembru.

- 3. 9. 1945 v Kranju, 5. 9. 1945 v Ljubljani, 7. 9. 1945 v Zirovnici pri Cerklju in v Škofji Loki, 10. 9. 1945 v Velikih Laščah in v Lukovici pri Kamniku in v St. Vidu pri Stični, 11. 9. 1945 v Kamniku, 14. 9. 1945 v Logatcu, 16. 9. 1945 na Rakoku, 17. 9. 1945 na Igu, 19. 9. 1945 v Ljubljani, 24. 9. 1945 v Višnji gori, 29. 9. 1945 v Škofji Loki, Novi vasi (Bloke), v Mengšu, Grosuplem in na Lescah, 30. 9. 1945 na Vašah pri Litiji, 1. 10. 1945 v Litiji.

★

Dnevno vprašujejo svojci za internirani in vojni ujetniki, ki so bili prisilno mobilizirani po nemškem okupatorju. Rdeči križ Slovenije ima te mobilizirane stalno v evidenci, vendar ni še dobil nikakih vesti o njih, v katerih taboriščih živijo. Zato naj svojci še nekoliko potrpijo za informacije. RKS bo dajal informacije, čim mu bo to mogoče.

RAZPIS SLUŽB

Prostovoljna obrtniška zveza za okrožno mesto Ljubljano razpisuje mesto

TAJNIKA, ki naj bo pravnik, po možnosti z upravno prakso, KNJIGOVODJE in SLUŽITELJA.

Prosili naj vložje prošnje z dokazi usposobljenosti ozir. spričevali do 5. septembra 1945 pri gornji Zvezi v Čopovi ulici 1.

BORBA

Glasilo Komunistične Partije Jugoslavije

Vsem aktivistom, krajevnim, okrajnim in okrožnim odborom Osvobodilne fronte, vsem narodno-osvobodilnim odborom:

»BORBO« naročate v upravi »Ljudske pravice« v Ljubljani, Kopitarjeva 6, ali v vseh podružnicah in ekspoziturah »Ljudske pravice«. V upravo »Ljudske pravice«, na njene podružnice in ekspoziture pošiljajte tudi potrebne reklamacije.

»BORBO« lahko naročate tudi direktno v Beogradu na naslov: Uprava »BORBE«, Beograd, Dečanska ulica 31.

Mesečna naročnina za »BORBO« bo od 1. septembra 20 din. Plačevala se bo preko podružnic ali ekspozitur ali direktno po položnicah.

»BORBA« izhaja dnevno, razen ob četrtkih. »BORBA« prihaja v Slovenijo v latinici.

Dopise za »BORBO« pošiljajte na Dopolništvu »BORBE«, Ljubljana, Resljeva 13. Telefon št. 38-76.

Dopolništvu »BORBE« za Slovenijo

Naročajte »BORBO«!

ČITAJTE »BORBO«!